

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ КАНАЛА „ОРОМ-ОБОРЊАЧА“ ПОДСИСТЕМА
„ТИСА-ПАЛИЋ“, СИСТЕМА ЗА СНАБДЕВАЊЕ ВОДОМ СЕВЕРНЕ
БАЧКЕ, СА ЕЛЕМЕНТИМА ЗА ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

КООРДИНАЦИЈА ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР
Немања Ерцег

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ИЗГРАДЊУ КАНАЛА „ОРОМ-ОБОРЊАЧА“ ПОДСИСТЕМА
„ТИСА-ПАЛИЋ“, СИСТЕМА ЗА СНАБДЕВАЊЕ ВОДОМ СЕВЕРНЕ
БАЧКЕ, СА ЕЛЕМЕНТИМА ЗА ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ИНВЕСТИТОР:

ЈВП „ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ“

ОБРАЂИВАЧ:

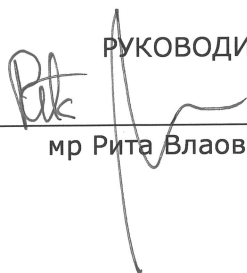

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е – 2962/1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

мр Рита Влаовић, дипл.биол.

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2026. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

мр Рита Влаовић, дипл.биол.

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Рита Влаовић, дипл.биол.
Зорица Бошњачић, мастер инж. арх.
мр Драгана Дунчић, дипл. пр. планер
Свјетлана Реко, дипл. инж. арх.
Марија Зец, мастер инж. саобр.
Миловановић Бранко, дипл.инж.пољ.-мелио.
Маринко Гиздавић, струк. маст. инж. електр. и рачун.
Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Радованка Зец, дипл. инж. арх.
Марина Митровић, маст.проф.геогр.
Милко Бошњачић, маст. дипл.инж.геод.
Теодора Томин Рутар, дипл. прав.
Никола Раичевић, дипл. инж. геод.
Дејан Илић, техн. грађ.
Драгана Митић, техн. екон.
Бранка Поптешин, техн. пољ.
Ђорђе Кљаић, геод. техн.
Ђоковић Душко, техн.грађ.

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
1.1.1. ПРАВНИ ОСНОВ	3
1.1.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ	4
1.1.2.1. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА	4
1.1.2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године	4
1.1.2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине	5
1.1.2.2. Обавезе, услови и смернице из планских и осталих докумената од значаја за израду просторног плана	6
1.1.2.2.1. Водопривредна основа Републике Србије („Службени гласник РС“, број 11/02)	6
1.1.2.2.2. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, број 3/17)	6
1.1.2.2.3. . Студија могућности наводњавања за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, Система за снабдевање водом Северне Бачке	7
1.1.2.3. Други развојни документи	8
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
3. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	10
3.3. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	11
4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
4.1.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	12
4.1.1.1. Климатске карактеристике	12
4.1.1.2. Геолошке и геоморфолошке карактеристике	12
4.1.1.3. Хидрографске и хидролошке карактеристике	12
4.1.1.4. Педолошке карактеристике	13
4.1.2. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	13
4.1.2.1. Пољопривредно земљиште	13
4.1.2.2. Воде и водно земљиште	13
4.1.2.3. Шуме и шумско земљиште	13
4.1.2.4. Минералне сировине	13
4.1.3. ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА	13
4.1.4. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	14
4.1.4.1. Саобраћајна инфраструктура	14
4.1.4.2. Водна и комунална инфраструктура	14
4.1.4.3. Електроенергетска инфраструктура	15
4.1.4.4. Енергетска инфраструктура	15
4.1.4.5. Електронска комуникациона инфраструктура	16
4.1.5. ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА И ПОДРУЧЈА ПРЕДЛОЖЕНА ЗА ЗАШТИТУ	16
4.1.5.1. Подаци о природним добрима	16
4.1.5.2. Подаци о културном наслеђу	16
4.1.6. ЖИВОТНА СРЕДИНА	16
4.1.6.1. Подаци о стању животне средине	16
4.1.6.2. Подаци о елементарним непогодама и акцидентним ситуацијама	16

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА НА КОЈЕ СЕ МОГУ ОЧЕКИВАТИ ЗНАЧАЈНИ УТИЦАЈИ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	17
6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (УКЉУЧУЈУЋИ ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ) У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	18
7. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	20
8. ИНФОРМАЦИЈЕ И ПОДАЦИ ИЗ РАНИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА ИСТОМ ХИЈЕРАРХИЈСКОМ НИВОУ	21
9. ПРЕГЛЕД УТВРЂЕНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА НА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	21
10. РАЗМАТРАНА РАЗУМНА ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА И ПРЕДЛОЖЕНЕ МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ УТИЦАЈА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	23
11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	26
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	27
1. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	28
2. ПОВЕЗАНОСТ ЦИЉЕВА И ИНДИКАТОРА	28
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	29
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	30
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	30
1.1. ОПИС, ВРЕДНОВАЊЕ И ПРОЦЕНА ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	31
1.2. ПРИКАЗ ВЕРОВАТНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА ЈЕ РАЗМАТРАО НАДЛЕЖНИ ОРГАН ЗА ПРИПРЕМУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	33
1.3. ПОРЕЂЕЊЕ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА	33
1.4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УЗЕТИ У ОБЗИР	34
1.5. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА: ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ / РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА (ТРАЈАЊЕ, УЧЕСТАЛОСТ, ПОНАВЉАЊЕ), ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА (ЛОКАЦИЈА, ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ, БРОЈ ИЗЛОЖЕНИХ СТАНОВНИКА, ПРЕКОГРАНИЧНА ПРИРОДА УТИЦАЈА), КАО И КУМУЛАТИВНА И ЗАЈЕДНИЧКА ПРИРОДА УТИЦАЈА.....	35
1.6. ПРИКАЗ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА, ТЕХНИЧКИХ НЕМОГУЋНОСТИ ИЛИ НЕДОСТАТКА ОДРЕЂЕНИХ ЗНАЊА СА КОЈИМА СЕ ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА И ПРОГРАМА СУСРЕО КАКО БИ СПРОВЕО ПРОЦЕНУ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА	39
2. ПРЕДЛОГ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И/ИЛИ СМАЊЕЊЕ ПРОЦЕЊЕНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ.....	39
2.1. ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	40
2.1.1. Општи и посебни услови и мере заштите природних добара	40
2.1.2. Општи и посебни услови и мере заштите културног наслеђа	41
2.1.3. Општи и посебни услови и мере заштите предела.....	42
2.1.4. Општи услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи	42
2.1.5. Општи и посебни услови и мере заштите од пожара и елементарних непогода	44
2.1.6. Општи и посебни услови и мере заштите од великих удеса који укључују опасне супстанце	45
2.1.7. Услови и мере заштите од ратних дејстава	45

2.2.	МЕРЕ ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ..	45
2.3.	НАЧИН СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	46
2.4.	ПРОЦЕНА ЕФИКАСНОСТИ МЕРА ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	47
2.5.	РАНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	48
3.	СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ.....	49
3.1.	СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	49
3.2.	ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	49
4.	ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	50
4.1.	ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	50
4.2.	ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	51
4.3.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	52
4.4.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	53
4.5.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	53
5.	ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	54
5.1.	МЕРЕ РАНЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И ПОСТУПАЊА У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ЦИЉУ ОТКЛАЊАЊА ТАКВИХ УТИЦАЈА.....	57
6.	МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ТЕХНИЧКЕ ТЕШКОЋЕ	57
6.1.	КОРИШЋЕНЕ МЕТОДЕ У ПРОЦЕСУ ВРШЕЊА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	59
6.2.	ОГРАНИЧЕЊА И НЕДОСТАТАК ПОДАТАКА У ТОКИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	60
7.	НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	60

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

1. ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КАНАЛА „ОРОМ-ОБОРЊАЧА“ ПОДСИСТЕМА „ТИСА-ПАЛИЋ“, СИСТЕМА ЗА СНАБДЕВАЊЕ ВОДОМ СЕВЕРНЕ БАЧКЕ, СА ЕЛЕМЕНТИМА ЗА ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

СПИСАК ТАБЕЛА

ТАБЕЛЕ

Табела 1.	Поређење разматраних варијантних решења	24
Табела 2.	Групе утицаја, мере ублажавања/компензације, фазе примене и процена ризика	25
Табела 3.	Табела органа и институција од значаја за израду ППППН за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, система за снабдевање водом Северне Бачке, са елементима за директно спровођење на животну средину	26
Табела 4.	Преглед посебних циљева и индикатора стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину	28
Табела 5.	Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене	30
Табела 6.	Опис, вредновање и процена значајних утицаја	32
Табела 7.	Скала за процену вероватноће утицаја	36
Табела 8.	Скала за процену интензитета утицаја	36
Табела 9.	Скала за процену реверзибилности	36
Табела 10.	Критеријуми за оцењивање временских размера утицаја	36
Табела 11.	Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја	36
Табела 12.	Критеријуми за вредновање природе утицаја	37
Табела 13.	Планска решења обухваћена проценом утицаја	37
Табела 14.	Процена утицаја планских решења по областима животне средине	38
Табела 15.	Преглед посебних циљева и индикатора стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину	51

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, система за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“, број 22/25) приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, систем за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење (у даљем тексту: Просторни план).

Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, систем за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“, број 22/25).

Носилац израде Просторног плана је Агенција за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, Београд, у координацији са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене се доноси за подручје које захтева успостављање посебног режима организације, уређења, коришћења и заштите простора у циљу стварања услова за изградњу канала „Ором-Оборњача“, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25)

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе за стабилним и одрживим управљањем природним ресурсима, посебно водним ресурсима који су од кључне важности за пољопривредну производњу на предметном подручју. Просторни план ће се радити за предметни обухват са детаљном разрадом у смислу стварања планског основа за директну примену. Изградњом канала „Ором – Оборњача“ омогућиће се адекватно наводњавање и одводњавање обрадивог пољопривредног земљишта у циљу боље и квалитетније пољопривредне производње. Ова мера ће допринети већој продуктивности земљишта, што ће имати позитиван ефекат на пољопривредну индустрију, али и на локалну економију у ширем смислу.

У сврху изградње канала, на иницијативу ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада, израђена је „Студија могућности наводњавања за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, Система за снабдевање водом Северне Бачке“ (ад Хидрозавод ДТД, Нови Сад, јул 2024. године) (у даљем тексту: Студија) и Идејно решење за нову градњу, објекта за изградњу новог канала „Ором – Оборњача“ подсистема „Тиса – Палић“ система за водоснабдевање водом Северне Бачке (ад Хидрозавод ДТД, Нови Сад, септембар 2024. године) (у даљем тексту: Идејно решење). Наведени Студија и Идејно решење представљали су основу за дефинисање планских решења и детерминисање простора за који ће се радити детаљна разрада Просторног плана. Усвајањем Просторног плана створиће се могућност за директну примену, односно издавање локацијских услова за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основ за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене на животну средину представља Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, систем за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“, број 22/25).

Повод за израду Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ произилази из потребе за унапређењем водопривредне инфраструктуре и обезбеђивањем стабилног и одрживог управљања водним ресурсима на подручју северне Бачке. Посебан акценат стављен је на развој система за наводњавање, имајући у виду ограничене природне водне ресурсе, неуједначен распоред падавина и учестале сушне периоде који значајно утичу на пољопривредну производњу.

Постојеће стање карактерише доминација пољопривредног земљишта високог квалитета, али и изражен дефицит воде у вегетационом периоду, као и недовољно развијена и функционално повезана каналска мрежа која би омогућила ефикасну дистрибуцију воде. Истовремено, постојећи водопривредни системи захтевају унапређење и прилагођавање двонаменској функцији: наводњавању и одводњавању, у складу са савременим принципима интегралног управљања водама.

Изградњом канала „Ором-Оборњача“, као дела подсистема „Тиса-Палић“ у оквиру ширег система за снабдевање водом северне Бачке, обезбеђују се услови за поуздано снабдевање водом пољопривредних површина, повећање продуктивности земљишта и јачање локалне економије. Истовремено, неопходно је ускладити планиране интервенције са постојећим инфраструктурним системима и природним условима простора, спречити потенцијалне конфликте у коришћењу земљишта и обезбедити адекватну заштиту животне средине.

Израда Просторног плана има за циљ стварање планског основа за реализацију изградње канала „Ором-Оборњача“, као дела система за снабдевање водом северне Бачке, у складу са принципима одрживог управљања водним ресурсима и важећом планском документацијом.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се утврђују, описују, вреднују и процењују значајни утицаји на чиниоце животне средине до којих може да дође спровођењем плана и програма, разумне варијанте које је орган надлежан за припрему плана и програма разматрао узимајући у обзир циљеве и географски обухват плана и програма и одређују мере за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из претходно поменуте Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја Просторног плана подручја посебне намене на животну средину.

У складу са законским одредбама, Извештај о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину структурално обрађује:

- 1) полазне основе стратешке процене;
- 2) опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- 3) процену могућих непосредних, посредних, кумулативних, прекограничних, краткорочних, средњорочних и дугорочних, трајних и привремених, позитивних и негативних утицаја спровођења плана и програма на чиниоце животне средине на предметном подручју;
- 4) предлог мера предвиђених за спречавање и/или смањење процењених негативних утицаја на животну средину;
- 5) одлуку надлежног органа донету у поступку главне оцене прихватљивости за планове и програме који самостално или заједно са другим планом и програмом, пројектом, радовима или активностима, могу да имају утицаја на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже;
- 6) смернице за спровођење стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- 7) програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг);
- 8) приказ коришћене методологије и тешкоће у изради извештаја о стратешкој процени;
- 9) приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план и програм;
- 10) нетехнички резиме информација и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени, представљене на начин разумљив јавности.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

1.1.1. ПРАВНИ ОСНОВ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, система за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“, број 22/25) приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, систем за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење (у даљем тексту: Просторни план).

Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, систем за снабдевање водом северне Бачке, са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“, број 22/25).

Садржина и начин израде Просторног плана регулисани су Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25) и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19 и 47/25).

Релевантни законски и подзаконски акти који регулишу ову област су:

- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 94/24-др. закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 94/24);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, 94/24);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 109/25);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 51/25);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
- Закон о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце („Службени гласник РС“, број 94/24);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон, 6/20 и 35/21-др. пропис);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);

1.1.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ

1.1.2.1. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

Планска документа од значаја за израду Просторног плана, а чија је израда у току, су:

- Просторни план Републике Србије који се припрема у складу са Одлуком о изради Просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године („Службени гласник РС“, број 48/19);
- Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине 2021-2035. године чијој изради се приступило на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине 2021-2035. године („Службени лист АПВ“, број 12/20).

Плански документи вишег реда су:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

1.1.2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године

„Просторним планом Републике Србије утврђена је дугорочна стратегија уређења, заштите и коришћења вода на подручју Србије и АП Војводине. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да она морају да буду потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ. То се посебно односи на спровођење следећих ставова Директиве: комплексна заштита вода и хармонизација водопривредних и еколошких циљева; интегрално управљање водама у оквиру система на нивоу већих речних сликова; реална економска политика која омогућава самофинансирање сектора вода; економска цена воде као мера рационализације потрошње уз стриктно поштовање принципа: корисник плаћа, загађивач плаћа, потпуна накнада трошкова у које су укључени и сви трошкови заштите вода и слива.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура

Србија располаже оскудним сопственим водним ресурсима, који су неповољно распоређени просторно и временски. Због тога је неопходан развој сложених интегралних водопривредних система, са пребацивањем воде на све већа растојања, са акумулацијама које морају да обезбеде неопходну просторну и временску прераспodelу вода. За коришћење транзитних вода у Војводини, потребан је развој каналских вишенаменских система све сложенијих конфигурација.

На јединственом водопривредном простору Србије развијају се две класе водопривредних система: (а) регионални системи за снабдевање водом насеља; (б) речни системи - у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода.

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Простор обухваћен овим Планом, у функционалном и управљачком погледу припада Бачком речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: Бачки Хс ДТД, ХС Северна Бачка, ППОВ; кључне нове акумулације и објекти: Обнова + повећање проточности, ХС Северна Бачка, ППОВ насеља)."

1.1.2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

„Основни циљ: Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви:

- доношење плана управљања водама у АП Војводини
- усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама;
- спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима;
- ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина;
- изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје
- доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД.

Концепција развоја у области наводњавања заснована је на обезбеђењу услова за повећање површина са наводњавањем, што подразумева:

- редовно одржавање и уредно функционисање до сада изграђених хидротехничких система за макрораспodelу воде по простору Бачке и Баната (Хс ДТД и до сада изграђени делови регионалних хидросистема);
- повећање водозахватног капацитета на Дунаву (црпна станица "Бездан I" ради обезбеђења воде за магистралне канале Хс ДТД у Бачкој при ниским водостајима у Дунаву, наставак изградње започетих регионалних хидросистема у северној Бачкој и Банату до завршетка прве фазе и изградња прве фазе регионалних система у Срему;
- прилагођавање постојећих система за одводњавање за микрораспodelу воде по подручју за наводњавање, где је то хидротехнички могуће и оправдано са становишта водног режима и економије; анализе указују да се на тај начин може наводњавати (уз мање улагање у адаптацију постојећих одводних система) и до 80 000 ha;
- поправка и ревитализација постојећих заливних система;

- заснивање (изградња) нових савремених заливних система: водозахвати из магистралних канала гравитационим или механичким путем;
- повећање ефикасности одводњавања цевном дренажом, где је то потребно."

1.1.2.2. Обавезе, услови и смернице из планских и осталих докумената од значаја за израду просторног плана

1.1.2.2.1. Водопривредна основа Републике Србије („Службени гласник РС“, број 11/02)

„Развој наводњавања условљен је на територији Србије већим бројем чинилаца. Најважнији су земљиште и вода, два обновљива природна ресурса. Оба ова ресурса нису равномерно заступљени по територији Србије. Србија је сиромашна сопственим водама, али има велике количине туђих - транзитних вода које се уносе на њену територију Дунавом, Тисом и Савом. Земљиште је најквалитетније за пољопривредну производњу на северним деловима Србије и у долинама водотока. Од око 8,8 милиона ха укупне површине у Србији је око 5,9 милиона ха пољопривредних површина, око 4,7 милиона ха обрадивих и око 3,7 милиона ха ораница. Од обрадивих површина нису све погодне за наводњавање.

Неопходно је довести у исправно функционално стање и извршити ревитализацију постојећих система и објеката за наводњавање."

„Најзначајнији будући захвати по водним подручјима су: В.П. „Дунав“: Регионални систем „Северна Бачка“: подсистем „Плазовић“ 28 166 ха (у другој фази 22 100 ха), подсистем „Тиса-Палић“ 35 784 ха (у другој фази 10 300 ха),.....)".

1.1.2.2.2. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, број 3/17)

„Наводњавање"

„Мере за достизање циља:

- 1) обезбедити потребне количине воде за наводњавање по просторним целинама;
- 2) воду за наводњавање у оквиру мелиорационих система, као и за индивидуалне потрошаче, обезбедити пре свега из речних токова, поштујући водне и приобалне екосистеме и низводне кориснике, а уколико то није могуће, наводњавање вршити из акумулација или обогаћених подземних издани;
- 3) извршити најпре ревитализацију постојећих система за наводњавање, како би губици у систему били мањи;
- 4) нове системе градити пре свега на земљиштима прве и друге категорије према погодности за наводњавање и на просторима на којима је могућност рационалног обезбеђења воде највећа;
- 5) при планирању изградње система поштовати решења из планова управљања водама на водним подручјима."

„Заштита од поплава унутрашњим водама (одводњавање)

Побољшање стања у овој области сектора вода у наредном периоду обезбедиће се реализацијом хидротехничких мера, које обухватају реконструкцију и доградњу постојећих и изградњу нових система на просторима угроженим унутрашњим водама. Притом ће се хидротехничке мере одводњавања спроводити:

- 1) уз координацију надлежности, што подразумева обавезу сектора пољопривреде и сектора вода да усаглашено планирају и спроводе планове за постепену ревитализацију постојећих система и даљи развој одводњавања;
- 2) у сарадњи са сектором заштите природе у циљу очувања значајних екосистема;

3) у складу са плановима, потребама и финансијским могућностима државе и пољопривредних произвођача и потребама заштите од унутрашњих вода на насељеним подручјима;

4) усклађено са радовима на наводњавању пољопривредног земљишта, имајући у виду да је развој наводњавања на неким подручјима условљен развојем одводњавања;

5) уз обезбеђење двонаменске функције објеката (одводњавање и наводњавање), где год је то могуће и потребно."

1.1.2.2.3. Студија могућности наводњавања за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, Система за снабдевање водом Северне Бачке

У сврху изградње канала, на иницијативу ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада, урађена је „Студија могућности наводњавања за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, Система за снабдевање водом Северне Бачке“ (ад Хидрозавод ДТД, Нови Сад, јул 2024. године).

„Најзначајнији извор воде за пољопривреду у Војводини је река Дунав са својим притокама. Дунав кроз Србију тече у дужини од 588 km, река Тиса 168 km и река Сава 206 km. Између река Дунав и Тиса ископана је мрежа канала, који чине Хидросистем Дунав—Тиса—Дунав, укупне дужине 939 km, од чега је 673 km пловно.

Каналска мрежа се користи вишенаменски за одводњавање, наводњавање, транспорт роба, снабдевање водом индустрије, рибарство и туризам, као и за рекреацију на води.

Северна Бачка је регија која се налази на северу Војводине, омеђена мађарском границом, реком Тисом и каналом ДТД Бездан – Врбас – Бечеј, укупне површине око 450.000ha. Терен Северне Бачке је претежно висораван, са надморским висинама које се крећу од 100mnm до 130mnm. Основне карактеристике су: тло је континентални лес велике водопропустљивости, нивои подземне воде су дубоки, плодност земљишта је висока. Ограниченост природних водних ресурса, неуједначеност распореда падавина током године и изражене појаве сушних година, смањују пољопривредну производњу, а тиме и привредни развој.

Како би се решио дефицит влаге у сушном периоду, пројектује се и гради „Систем за снабдевање водом Северне Бачке“. Систем се састоји од седам подсистема: Плазовић, Телечка, Мали Иђош, Србобран, Бељанска бара, Ада и Тиса – Палић. Систем је димензионисан за снабдевање водом за наводњавање 132.000ha пољопривредног земљишта. Систем за снабдевање водом чине 12 вештачких акумулација, мрежа магистралних канала укупне дужине око 260km, 20 црпних станица укупног капацитета око 50m³/s, природна језера Палић и Лудош, деонице природних водотока Чик, Криваја, Плазовић и Кереш, велики број мостова, пропуста, устава и других хидротехничких објеката."

При изради Студије коришћено је „Генерално решење система за снабдевање водом Северне Бачке“, Хидрозавод ДТД, Нови Сад, 1985. године.

„Генерално решење „Система за снабдевање водом Северне Бачке“ урађено је 1985. године и усвојено да буде основа развоја наводњавања првокласног земљишта на Телечкој висоравни водом из Дунава и Тисе. Циљ пројекта је био да се на најекономичнији начин доведе вода до пољопривредних површина ради наводњавања. Северна Бачка се састоји од лесне заравни, лесних тераса, пескова и инундационих заравни.

Пројектом је предвиђено да се целокупно подручје Северне Бачке снабдева водом из више изворишта и то из: ДТД канала, реке Тисе и делимично унутрашњих вода.

Систем је пројектован за снабдевање 131.772 ha пољопривредних површина Северне Бачке што представља 30% укупних површина. Систем се састоји од седам подсистема. Вода из Дунава се захвата у Бездану и Богојеву, каналом ХС ДТД Бездан - Бечеј се доводи до магистралних канала подсистема Плазовић, Телечка, Мали Иђош, Србобран и Бељанска бара. Вода из Тисе се захвата за подсистеме Ада и Тиса - Палић. Сваки подсистем има свој водозахват и границе територије коју снабдева водом и независно развија коришћење воде."

1.1.2.3. Други развојни документи

Приликом израде Просторног плана консултовани су и други документи релевантни за планско подручје:

- Просторни план општине Кањижа, „Службени лист општине Кањижа“, бр. 19/12, 18/21;
- Просторни план Града Суботице, „Службени лист Града Суботице“, бр. 16/12;
- Просторни план општине Сента, „Службени лист општине Сента“, бр. 11/21
- План детаљне регулације за изградњу ветроелектране „МАЕСТРАЛЕ РИНГ“ на територији града Суботице, „Службени лист Града Суботице“, бр. 48/20.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

- 2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године
- 2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине
- 2.3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ И ОСТАЛИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- 2.3.1. Водопривредна основа Републике Србије („Службени гласник РС“, број 11/02)
- 2.3.2. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник РС“, број 3/17)
- 2.3.3. Студија могућности наводњавања за изградњу новог канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, Система за снабдевање водом Северне Бачке

2.4. ДРУГИ РАЗВОЈНИ ДОКУМЕНТИ

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И КОНЦЕПЦИЈА ИЗГРАДЊЕ СИСТЕМА

1. ПРИНЦИПИ ИЗГРАДЊЕ КАНАЛА
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ
3. КОНЦЕПЦИЈА РЕШЕЊА СИСТЕМА
4. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА

1. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
2. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ПРИРОДУ И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ
- 2.1. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ
- 2.2. УТИЦАЈ КАНАЛА НА МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ
- 2.3. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
- 2.4. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ПРИРОДНА ДОБРА
- 2.5. УТИЦАЈ КАНАЛА НА КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ
- 2.6. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

3. УТИЦАЈ КАНАЛА НА ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА
4. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА ДРУГИМ ТЕХНИЧКИМ СИСТЕМИМА
- 4.1. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА САОБРАЋАЈНОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
- 4.2. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА ХИДРОТЕХНИЧКОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
- 4.3. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
- 4.4. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА ТЕРМОЕНЕРГЕТСКОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
- 4.5. ОДНОС КАНАЛА ПРЕМА ЕЛЕКТРОНСКОЈ КОМУНИКАЦИОНОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ
5. УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА
- IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА
- 1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА
- 1.2. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
- 1.2.1. Попис парцела за површине јавне намене, садржаје и објекте
- 1.2.2. Услови за уређење и изградњу мреже и објекта саобраћајне инфраструктуре
- 1.2.3. Услови за уређење и изградњу мреже и објекта хидротехничке инфраструктуре
- 1.2.4. Услови за уређење зелених површина на парцели
- 1.3. ПЛАН РЕГУЛАЦИЈЕ И НИВЕЛАЦИЈЕ
- 1.3.1. План регулације
- 1.3.2. План нивелације
- 1.3.3. План парцелације
- 1.4. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
- 1.4.1. Општи и посебни услови и мере заштите природних добара
- 1.4.2. Општи и посебни услови и мере заштите културног наслеђа
- 1.4.3. Општи услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи
- 1.4.4. Општи и посебни услови и мере заштите од пожара и елементарних непогода
- 1.4.5. Општи и посебни услови и мере заштите од техничко-технолошких удеса
- 1.4.6. Услови и мере заштите од ратних дејстава
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
- V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Број листа	Рефералне карте	Размера
1.	Реферална карта број 1. – Посебна намена простора	1:25000
2.	Реферална карта број 2. – Инфраструктурни системи, природни ресурси, културно наслеђе и заштита животне средине	1:25000
3.	Реферална карта број 3. Карта спровођења	1:25000
Тематске карте - Детаљна разрада		
4.	Прегледна карта са шемом листова	1:10000
5.1 - 5.26	Регулациони план са аналитичко-геодетским елементима за обележавање, планом парцела јавне намене и планом мреже и објекта инфраструктуре	1:1000
6.1 - 6.26	План парцелације	1:10000

2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Циљеви израде Просторног плана, односно уређења и изградње предметног простора су:

- стварање просторних услова, како би се за плански опредељено земљиште, обезбедила могућност реализације планираних садржаја;
- изградња канала „Ором-Оборњача“ са пратећим објектима: устава, црпне станице, изливна грађевина, пропусти некатегорисаних путева, у складу са основним принципима одрживог развоја, што подразумева заштиту и одрживо коришћење природних ресурса и животне средине уз поштовање постојећих капацитета животне средине на посматраном подручју;
- прилагођавање простора глобалним потребама;
- координирање и усклађивање интереса јавног и приватног сектора;
- олакшавање и убрзавање процеса реализације планираних садржаја, а самим тим и просперитет појединаца, општине и шире заједнице,
- усклађивање инфраструктуре и инфраструктурних објеката.

3. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Оквирна граница обухвата Просторног плана утврђена је Одлуком о изради Просторног плана, док је Нацртом Просторног плана дефинисана ужа граница у односу на првобитно утврђену. Граница обухвата Просторног плана поклапа се са границом подручја посебне намене.

3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено границом Просторног плана простира се на три јединице локалне самоуправе: Град Суботица, Општина Кањижа и Општина Сента. Просторним планом су обухваћени делови територија катастарских општина Биково и Чантавир (Град Суботица), део територије катастарске општине Ором (Општина Кањижа) и део територије катастарске општине Торњош (Општина Сента). Детаљно утврђивање границе дефинисано је кроз списак целих и делова катастарских парцела унутар сваке катастарске општине.

Град Суботица, катастарска општина Биково:

Планом обухваћени делови катастарских парцела број: 1256/, 1100/3, 1013, 1143, 1131/3, 1131/2, 1022/1, 1136, 1022/7, 1022/2, 999, 1022/3, 1022/4, 998, 1006, 1100/2, 1153/1, 1151, 1103, 1100/1, 1012, 1020/5, 1020/3, 1032, 1256/2, 1142/1, 1130, 1153/2, 1200/4, 1152, 992, 1149, 1148, 991, 1137, 1200/3, 1014, 1031, 3649, 1007, 1207, 1131/1, 1216/2, 996, 1147/2, 994, 1217, 3648/2, 1218/1, 990, 1206, 1234.

Град Суботица, катастарска општина Чантавир:

Планом обухваћене целе катастарске парцеле број: 4844, 4843, 5222 као и делови катастарских парцела број: 5464, 5462, 5230, 4958/3, 3987/1, 5238, 5236, 5467, 5227, 5466, 5241, 5237, 5465, 5460, 5463/2, 5463/1, 5226, 5225/2, 5231, 5234, 5233, 4958/4, 4842, 5469, 5225/1, 5459, 4958/1, 5240, 5468, 5229, 5228, 8672, 5471, 8856, 8671, 8668, 4858/1, 5224, 3982/1, 3991/2.

Општина Кањижа, катастарска општина Ором:

Планом обухваћене целе катастарске парцеле број: 4930, 5570, 11282 као и делови катастарских парцела број: 6086, 3039, 3573, 3555, 4636, 4113, 5161, 5582, 5584, 5590, 6803, 7535, 7837, 7619, 8059, 8801, 8459, 9332, 9176, 11520, 11825, 12221, 11470, 11512, 12498, 12782, 12545, 12814, 14774, 15161, 15870, 19368, 21033, 25336, 40131, 48458.

Општина Сента, катастарска општина Торњош:

Планом обухваћене целе катастарске парцеле број: 1645/3, 1644/2, 1917, 2314, 2315/2, 1671/1, 1645/2 као и делови катастарских парцела број: 1852/2, 2292, 1866, 7979, 2353, 2294/1, 1604/15, 7969, 1857/1, 1857/3, 1857/2, 1858, 1861, 1850, 1440, 2265, 1847, 1916, 1849, 1644/1, 1604/2, 1671/2, 1872, 8007/1, 1645/1, 1788/1, 1851/1, 1848, 1852/3, 1604/18, 1604/16, 1604/17, 1604/13, 1604/7, 1869/2, 1788/3, 1869/1, 1792, 8011, 7981, 1860, 1815, 1870, 1864, 1604/24, 1604/4, 2313, 1863, 1868, 1604/11, 2315/1, 1865, 1859, 1867, 1672, 1604/23, 2266, 2294/2, 1455/3, 1853, 2263, 2267, 1871, 1444/4, 2352/18, 1604/5, 1604/8, 1814, 7980, 1455/9, 1604/12, 1862, 2264, 1604/6, 2287, 1604/9, 1455/6, 1455/8, 7968, 1604/1, 1604/3, 1604/14, 7934/1, 1454/6, 2304, 1455/5, 1455/4, 1454/7, 1604/10, 1791, 1455/7, 1455/2, 8006.

Укупна површина обухваћена Просторним планом износи око 54,3 ха.

3.3. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Подручје посебне намене Просторног плана простире се на три јединице локалне самоуправе: Град Суботица, Општина Кањижа и Општина Сента. Посебном наменом су обухваћени делови територија катастарских општина Биково и Чантавир (Град Суботица), део територије катастарске општине Ором (Општина Кањижа) и део територије катастарске општине Торњош (Општина Сента). Детаљно утврђивање границе посебне намене дефинисано је кроз списак целих и делова катастарских парцела унутар сваке катастарске општине.

Град Суботица, катастарска општина Биково:

Посебном наменом су обухваћени делови катастарских парцела број: 1256/, 1100/3, 1013, 1143, 1131/3, 1131/2, 1022/1, 1136, 1022/7, 1022/2, 999, 1022/3, 1022/4, 998, 1006, 1100/2, 1153/1, 1151, 1103, 1100/1, 1012, 1020/5, 1020/3, 1032, 1256/2, 1142/1, 1130, 1153/2, 1200/4, 1152, 992, 1149, 1148, 991, 1137, 1200/3, 1014, 1031, 3649, 1007, 1207, 1131/1, 1216/2, 996, 1147/2, 994, 1217, 3648/2, 1218/1, 990, 1206, 1234.

Град Суботица, катастарска општина Чантавир:

Посебном наменом су обухваћене целе катастарске парцеле број: 4844, 4843, 5222 као и делови катастарских парцела број: 5464, 5462, 5230, 4958/3, 3987/1, 5238, 5236, 5467, 5227, 5466, 5241, 5237, 5465, 5460, 5463/2, 5463/1, 5226, 5225/2, 5231, 5234, 5233, 4958/4, 4842, 5469, 5225/1, 5459, 4958/1, 5240, 5468, 5229, 5228, 8672, 5471, 8856, 8671, 8668, 4858/1, 5224, 3982/1, 3991/2.

Општина Кањижа, катастарска општина Ором:

Посебном наменом су обухваћене целе катастарске парцеле број: 4930, 5570, 11282 као и делови катастарских парцела број: 6086, 3039, 3573, 3555, 4636, 4113, 5161, 5582, 5584, 5590, 6803, 7535, 7837, 7619, 8059, 8801, 8459, 9332, 9176, 11520, 11825, 12221, 11470, 11512, 12498, 12782, 12545, 12814, 14774, 15161, 15870, 19368, 21033, 25336, 40131, 48458.

Општина Сента, катастарска општина Торњош:

Посебном наменом су обухваћене целе катастарске парцеле број: 1645/3, 1644/2, 1917, 2314, 2315/2, 1671/1, 1645/2 као и делови катастарских парцела број: 1852/2, 2292, 1866, 7979, 2353, 2294/1, 1604/15, 7969, 1857/1, 1857/3, 1857/2, 1858, 1861, 1850, 1440, 2265, 1847, 1916, 1849, 1644/1, 1604/2, 1671/2, 1872, 8007/1, 1645/1, 1788/1, 1851/1, 1848, 1852/3, 1604/18, 1604/16, 1604/17, 1604/13, 1604/7, 1869/2, 1788/3, 1869/1, 1792, 8011, 7981, 1860, 1815, 1870, 1864, 1604/24, 1604/4, 2313, 1863, 1868, 1604/11, 2315/1, 1865, 1859, 1867, 1672, 1604/23, 2266, 2294/2, 1455/3, 1853, 2263, 2267, 1871, 1444/4, 2352/18, 1604/5, 1604/8, 1814, 7980, 1455/9, 1604/12, 1862, 2264, 1604/6, 2287, 1604/9, 1455/6, 1455/8, 7968, 1604/1, 1604/3, 1604/14, 7934/1, 1454/6, 2304, 1455/5, 1455/4, 1454/7, 1604/10, 1791, 1455/7, 1455/2, 8006.

Укупна површина обухваћена посебном наменом износи око 54,3 ха.

4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

4.1.1.1. Климатске карактеристике

Анализа климатских елемената на посматраном подручју извршена је на основу података добијених са најближе мерне станице Палић за период од 1991-2020. године. Просечна годишња температура ваздуха износи 11,8°C, док је средња годишња сума падавина 589 mm. Просечна годишња инсолација за посматрани период износи 2188 h, док је средња годишња вредност релативне влажности ваздуха око 72,4%. Према вредностима годишњих честина, праваца ветрова и тишина, доминантан ветар је из правца севера и северозапада, са честином од 81%. Најчешћи северозападни ветар са просечном јачином од 3 бофора и северни ветар јачине 2,5 бофора, су уједно и најснажнији ветрови који достижу просечну брзину и преко 4 m/s.

4.1.1.2. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Геолошка грађа ширег подручја Северне Бачке је врло сложена. Површинске делове терена изграђују стене квартарне старости у оквиру којих доминантно место имају делувијалне и алувијалне насlage (лес, глина, песак, шљунак).

У геоморфолошком погледу посматрано подручје се налази на Бачкој лесној заравни, а основну геолошку грађу терена чини лес. Лесни плато (зараван) доминира високим котама у односу на ниже морфолошке облике - лесне терасе и алувијалне равни, а апсолутне висине између насеља Ором и Долине износе 106-109 m, код Оборњаче 99 m, односно опадају од северозапада према југоистоку. Подручје се одликује доста заталасаним рељефом формираним под утицајем спољних сила, пре свега ветрова и атмосферског талогa. На површини лесне заравни јављају се мањи рељефни облици: дине, међудинске депресије, предолице и сл.

4.1.1.3. Хидрографске и хидролошке карактеристике

Најзначајнији извор воде за пољопривреду у Војводини је река Дунав са својим притокама. Између река Дунав и Тиса ископана је мрежа канала, који чине Хидросистем Дунав—Тиса—Дунав. Канал „Ором – Оборњача“ припада регионалном подсистему „Тиса – Палић“, који припада Систему за снабдевање водом Северне Бачке.

Како би се решио дефицит влаге у сушном периоду, пројектује се и гради „Систем за снабдевање водом Северне Бачке“. Систем се састоји од седам подсистема: Плазовић, Телечка, Мали Иђош, Србобран, Бељанска бара, Ада и Тиса – Палић. Поред основне намене, обезбеђење воде за заливање 132.000 ha пољопривредног земљишта, хидросистем обезбеђује воду за рибаке, снабдевање индустрије и насеља, за рекреацију, туризам, ловни туризам, као и за освежење воде у природним језерима Палић и Лудаш. Систем за снабдевање водом чине 12 вештачких акумулација, мрежа магистралних канала укупне дужине око 260km, 20 црпних станица укупног капацитета око 50m³/s, природна језера Палић и Лудош, деонице природних водотока Чик, Криваја, Плазовић и Кереш, велики број мостова, пропуста, устава и других хидротехничких објеката.

4.1.1.4. Педолошке карактеристике

Северна Бачка је регија која се налази на северу Војводине, омеђена мађарском границом, реком Тисом и каналом ДТД Бездан – Врбас – Бечеј, укупне површине око 450000 ha. Терен Северне Бачке је претежно висораван, са надморским висинама које се крећу од 100 mnm до 130 mnm. Основне карактеристике су: тло је континентални лес велике водопропустљивости, нивои подземне воде су дубоки, плодност земљишта је висока. Ограниченост природних водних ресурса, неуједначеност распореда падавина током године и изражене појаве сушних година, смањују пољопривредну производњу, а тиме и привредни развој.

4.1.2. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

4.1.2.1. Пољопривредно земљиште

Обрадиво пољопривредно земљиште представља један од најважнијих природних ресурса и чини основу за организовану пољопривредну производњу. На територији на којој је планирана изградња канала „Ором-Оборњача“, обрадиво земљиште има посебан значај као ресурс који омогућава континуирано обављање пољопривредне делатности. На овом подручју најзаступљенији типови земљишта су оранице, које се интензивно користе за гајење различитих пољопривредних култура и представљају кључни сегмент локалне пољопривреде.

4.1.2.2. Воде и водно земљиште

У обухвату Просторног плана не налази се водно земљиште. Просторним планом је предвиђено проширење овог подручја и изградња нових система и објеката за управљање водама.

4.1.2.3. Шуме и шумско земљиште

У обухвату Просторног плана нису заступљене површине под шумама и шумским земљиштем.

4.1.2.4. Минералне сировине

У обухвату Просторног плана налази се експлоатационо поље нафте и природног гаса „Чантавир“ са овереним билансним резервама.

4.1.3. ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА

Са аспекта привредног развоја, како на подручју АП Војводине, тако и у непосредном окружењу обухвата Просторног плана, један од значајних циљева је обезбеђивање поуздане испоруке воде из интегралних система различитим категоријама корисника, у складу са њиховим потребама.

Реализација плана има посредан позитиван утицај на демографско-социјалне услове ширег подручја, пре свега кроз унапређење управљања водним ресурсима, подршку развоју пољопривреде и допринос укупној привредној стабилности региона, а самим тим и кроз стварање услова за останак становништва у руралним срединама.

Јачањем пољопривредне производње, отварањем нових радних места и повећањем прихода пољопривредних газдинстава подстиче се економска сигурност локалног становништва, што директно утиче на смањење миграција и демографско пражњење села. Развој савремене и конкурентне пољопривреде доприноси унапређењу квалитета живота, јачању локалних заједница и стварању одрживих услова за живот и рад у руралним подручјима.

4.1.4. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

4.1.4.1. Саобраћајна инфраструктура

У границама обухвата Просторног плана од категорисане мреже саобраћајне инфраструктуре налази се општински пут О-12 Чантавир – Ором, чија траса пресеца планирану трасу канала. У контактаној зони са јужном границом обухвата Просторног плана је државни пут IIА реда број 105 (државна граница са Мађарском гранични прелаз Бајмок) – Бајмок – Бачка Топола – Сента – Чока – Мокрин – државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица)).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана налазе се некатегорисани путеви (атарски и други путеви) који повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Ваздушни саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за даљински путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Суботица. Ови терминали у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

Водни саобраћај у обухвату није присутан.

4.1.4.2. Водна и комунална инфраструктура

У граници обухвата Просторног плана налази се део канала „Ором-Чик-Криваја“, из којег је планирано захватање воде за канал „Ором-Оборњача“.

Непосредно уз границу предметног Просторног плана се налазе следећи водни објекти:

- Црпна станица „Адорјан“, црпна станица „Велебит“, црпна станица „Ором“,
- Мелиорациони канал „Адорјан-Велебит“, „Ором-Палић“, „Ором-Чик-Криваја, Агрокомбинат“,
- Спојни канал и брзоток,
- Водоток „Чик“,
- Акумулација и брана „Велебит“, акумулација „Светићево“.

Црпна станица „Адорјан“ налази се на стационожи km 132+632 насипа код Сланкамена. Црпна станица „Велебит“ препумпава воду из канала „Адорјан-Велебит“ у акумулацију „Велебит“. Црпна станица „Ором“ се налази на крају доводног канала. Канал „Адорјан-Велебит“ служи да довод воде од црпне станице „Адорјан“ до црпне станице „Велебит“ за потребе наводњавања пољопривредних површина и за снабдевање водом рибњака „Капетански рит“. Канал „Ором-Палић“ служи за наводњавање пољопривредних површина и за снабдевање водом језера Палић. Према лотреби, вода из језера Палић може се усмерити ка језеру Лудош путем канала „Палић-Лудош“.

Канал „Ором-Чик-Криваја“ је део мреже канала који омогућавају дистрибуцију воде из реке Тисе ка пољопривредним површинама у северном делу Војводине и пуњење акумулације „Светићево“ и „Зобнатице“ након изградње канала „Ором-Чик-Криваја“ фаза II.

Спојни канал и брзоток представљају спој канала „Ором-Чик-Криваја“ са каналом Агрокомбинат. Канал Агрокомбинат се улива у водоток Чик.

Водоток „Чик“ извирао је на територији Мађарске на подручју насеља Чикерија. Водоток на територији Мађарске се исушио док се кроз Србију снабдева водом из сопственог слива.

Акумулација и брана „Велебит“ налази се у општини Кањижа, северно од насеља Велебит, и део је плана развоја система за наводњавање у северној Војводини. Намена акумулације је наводњавање пољопривредних површина, снабдевање водом језера Палић, за спорт и рекреацију. Брана се налази на стационажи km 9+060 канала „Адорјан-Велебит“. На самом крају акумулације је почетак доводног канала до црпне станице „Ором“. Акумулација „Светићево“ изграђена је у непосредној близини насеља Светићево у долини водотока „Чик“. Акумулација је предвиђена за прихватање површинских вода из сливног подручја, наводњавање пољопривредних површина, водоснабдевање сточарских фарми и индустрије, спорт, рекреацију и туризам.

4.1.4.3. Електроенергетска инфраструктура

Унутар обухвата Просторног плана постоји изграђен електроенергетски ваздушни вод 20 kV, који се укршта са предметним каналом.

У контактном подручју се налазе изграђена инфраструктура преносне мреже која обухвата следеће далеководе:

1. 110 kV бр. 1003 ТС Суботица 3 - ТС Суботица 4,
 2. 110 kV бр. 1004 ТС Суботица 3 - ТС Суботица 4,
 3. 110 kV бр. 1155 ТС Бајмок - ТС Суботица 3,
 4. 110 kV бр. 133/3 ТС Бачка Топола 1 - ТС Суботица 3,
 5. 400 kV бр. 456 ТС Сомбор 3 - ТС Суботица 3,
 6. 400 kV бр. 444/2 ТС Србобран - ТС Суботица 3,
 7. 400 kV бр. 454 ТС Суботица 3 – граница/Шандорфалва,
 8. 110 kV бр. 160/3 ТС Кањижа - ТС Суботица 3 и
 9. 110 kV бр. 160/1 ТС Србобран - ТС Сента 1,
- Који су у власништву предузећа „Електромрежа Србије“ а.д.

У обухвату Просторног плана, налази се траса планираног 400 kV далековода за прикључење ветроелектране „Маестрале ринг“ д.о.о и он ће се укрштати са предметним каналом.

4.1.4.4. Енергетска инфраструктура

У обухвату Просторног плана не постоји и не планира се изградња термоенергетске инфраструктуре (дистрибутивни и транспортни гасоводи, нафтоводи и продуктоводи).

У обухвату Плана налази се експлоатационо поље нафте и гаса „Чантавир“, док се објекти за експлоатацију угљоводоника сабирне гасне станице СГС „Чантавир“ бушотине, бушотински цевоводи, гасоводи који повезују сабирну станицу СС2 „Велебит“ и сабирну гасну станицу СГС „Горњи брег“ налазе ва обухвата Плана.

4.1.4.5. Електронска комуникациона инфраструктура

Унутар обухвата Просторног плана не постоји изграђена електронска комуникациона инфраструктура.

4.1.5. ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА И ПОДРУЧЈА ПРЕДЛОЖЕНА ЗА ЗАШТИТУ

4.1.5.1. Подаци о природним добрима

У подручју обухвата Просторног плана нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, утврђених еколошки значајних подручја и еколошких коридора од међународног значаја еколошке мреже Републике Србије, станишта строго заштићених и заштићених врста ни еколошких коридора.

На подручју обухвата Просторног плана такође су присутне и дивље врсте аграрног предела (укључујући и ловну дивљач).

4.1.5.2. Подаци о културном наслеђу

На подручју обухвата Просторног плана, након извршених систематских рекогносцирања обухвата Плана и геофизичких снимања зона површинског материјала и потенцијалних археолошких зона детектована су 4 (четири) зоне археолошких локалитета.

4.1.6. ЖИВОТНА СРЕДИНА

4.1.6.1. Подаци о стању животне средине

Подручје обухваћено Просторним планом представља претежно пољопривредно земљиште, за које се може претпоставити да је у одређеној мери деградирано услед дуготрајне и интензивне примене хемијских средстава за заштиту биља.

Сагледавањем капацитета животне средине на подручју Просторног плана, као и увидом у постојећу документацију, утврђено је да за предметно подручје не постоје доступни подаци о квалитету појединих параметара животне средине.

Стање површинских вода на подручју Просторног плана не може се прецизно оценити услед недостатка систематских мерења у самом обухвату. Због тога је процена заснована на подацима из извештаја „Мониторинг квалитета површинских вода у АП Војводини у 2013. години“, који обухвата одабране профиле водотока и канала у оквиру хидросистема Дунав–Тиса–Дунав (ДТД). Резултати мониторинга указују на присуство нутријената, пестицида и појединих тешких метала, што се доводи у везу са дифузним изворима загађења, пре свега из пољопривредних активности. Имајући у виду да се предметно подручје налази у зони утицаја каналске мреже и повезаних водотока, ови подаци се могу сматрати индикативним за шири простор обухвата Плана. У циљу очувања квалитета вода, неопходно је обезбедити континуирани мониторинг, као и примену одговарајућих мера заштите у складу са важећом регулативом.

Изградња планираног канала имаће позитиван утицај на водни режим земљишта и допринеће унапређењу услова за развој пољопривредних активности на подручју Просторног плана.

4.1.6.2. Подаци о елементарним непогодама и акцидентним ситуацијама

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на појаве могућег ризика везано за простор за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за ограничавање последица ризика који могу имати карактер елементарне непогоде.

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), ветар.

Према подацима Републичког сеизмолошког завода, на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, у обухвату Плана је утврђен VII степен макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру тј. тип објекта дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“.

Настајање пожара, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Појава пожара је могућа и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима, а који је у већини случајева проузрокован људском непажњом.

Појава града је чешћа и интензивнија у периоду од маја до августа, када је и најопаснија за пољопривредне културе које су у том периоду најосетљивије. Заштита од града се обезбеђује лансирним (противградним) станицама са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете.

Ветар има пресудну улогу за обликовање климе, у развоју живог света као и у многим људским делатностима, како непосредно тако и посредно: на приносе у пољопривреди, количину падавина, исправљање тла и биљака итд. Најучесталији ветрови на посматраном подручју дувају из северног и северозападног правца.

Према условима Министарства заштите животне средине, на простору обухвата Просторног плана не налазе се севесо постројења.

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА НА КОЈЕ СЕ МОГУ ОЧЕКИВАТИ ЗНАЧАЈНИ УТИЦАЈИ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено Просторним планом налази се на простору северне Бачке, у оквиру пољопривредно доминантног предела Бачке лесне заравни. Простор карактерише претежно равничарски терен, са благим денивелацијама и израженом пољопривредном наменом, уз ограничене природне водне ресурсе и значајну зависност од вештачких водопривредних система.

У обухвату Просторног плана не постоје евидентирани значајни стационарни извори загађења животне средине. Простор је претежно пољопривредног карактера, са интензивном обрадом земљишта, што може условити одређени степен деградације земљишта и потенцијално загађење услед примене агрохемијских средстава. Природне површине су слабо заступљене, док су шуме и шумско земљиште практично одсутни.

Посебан елемент у простору представља постојећа каналска мрежа и водотоци у оквиру хидросистема Дунав–Тиса–Дунав, као и канал „Ором–Чик–Криваја“, из којег је планирано хватање воде за нови канал. Водни режим подручја условљен је ограниченим природним водним ресурсима, дубоким нивоом подземних вода и неуједначеним распоредом падавина, што додатно наглашава значај изградње планираног канала.

Стање квалитета површинских вода у обухвату Просторног плана није предмет систематског мониторинга, те не постоје директни подаци за предметно подручје. У том смислу, процена стања вода заснива се на резултатима регионалног мониторинга, који указују на присуство нутријената, пестицида и појединих тешких метала у водотоцима и каналима у оквиру хидросистема Дунав–Тиса–Дунав. Наведени утицаји се доводе у везу са дифузним изворима загађења, пре свега из пољопривредних активности, што је карактеристично и за предметно подручје. Имајући у виду планирано захватање воде из канала „Ором–Чик–Криваја“, неопходно је посветити посебну пажњу контроли и очувању квалитета вода у циљу спречавања уноса загађујућих материја у систем, као и обезбеђивању адекватног режима управљања водама.

Потенцијални ризици по животну средину у обухвату односе се пре свега на могуће утицаје на земљиште и водни режим током изградње и експлоатације канала, укључујући измене хидролошких услова, ерозију тла, као и могућност загађења површинских и подземних вода у случају неадекватног управљања водама и пољопривредним активностима.

Квалитет ваздуха у обухвату Просторног плана може се оценити као задовољавајући, с обзиром на одсуство значајних индустријских извора загађења и низак интензитет саобраћаја. Потенцијални утицаји на квалитет ваздуха могу се јавити током фазе изградње канала, услед ангажовања механизације и подизања прашине, али су привременог карактера.

У обухвату Просторног плана не постоји систематски мониторинг стања животне средине, те се оцена квалитета ваздуха, воде и земљишта заснива на доступној документацији и стручној процени. Такође, нису евидентирана прекорачења дозвољених нивоа буке, нити се очекује њихово значајно повећање, осим привремено током извођења радова.

Управљање отпадом у обухвату Просторног плана реализује се у оквиру постојећег система управљања комуналним отпадом, уз обавезу организованог сакупљања и одвожења отпада. Током реализације планираних активности неопходно је спречити неконтролисано одлагање отпада, као и потенцијално загађење земљишта и вода.

С обзиром да се у обухвату Просторног плана не налазе заштићена природна добра, нити еколошки значајна подручја и коридори, утицаји на биодиверзитет су ограничени. Ипак, имајући у виду присуство аграрних екосистема и дивљих врста карактеристичних за ове пределе, планирање и реализација канала морају бити усклађени са мерама заштите природе, очувањем постојеће вегетације и унапређењем еколошке стабилности простора.

6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (УКЉУЧУЈУЋИ ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ) У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Заштита животне средине представља једно од кључних полазишта у планирању развоја простора обухваћеног Просторним планом подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“. Имајући у виду да се ради о претежно пољопривредном подручју са ограниченим природним водним ресурсима и значајном зависношћу од вештачких водопривредних система, планирање и реализација канала захтевају интегралан приступ у циљу очувања квалитета животне средине и рационалног коришћења природних ресурса.

Промене у простору које настају као последица изградње канала односе се пре свега на заузимање пољопривредног земљишта, измену водног режима и увођење нових водопривредних објеката у простор. Ове промене, уколико нису адекватно планиране и контролисане, могу довести до негативних утицаја на земљиште, површинске и подземне воде, као и на стабилност агроекосистема.

Циљ спровођења Стратешке процене утицаја Просторног плана је сагледавање могућих утицаја планиране изградње и функционисања канала на животну средину, као и дефинисање мера којима се потенцијални негативни утицаји спречавају, смањују или доводе у прихватљиве оквире, уз поштовање капацитета животне средине и принципа одрживог развоја.

Стратешка процена обухвата интегралну анализу утицаја планских решења на кључне елементе животне средине, са посебним освртом на:

- водни режим и квалитет вода, с обзиром на планирано захватање и дистрибуцију воде из постојећих канала;
- земљиште, као доминантан ресурс у обухвату, које може бити изложено деградацији услед изградње и експлоатације канала;
- могућност ерозионих процеса и промене морфологије терена;
- квалитет ваздуха и буку, пре свега у фази извођења радова;
- очување постојећих аграрних станишта и биодиверзитета карактеристичног за пољопривредни предео.
- За предметни Просторни план нису разматрана варијантна планска решења у погледу основне намене, с обзиром на то да је изградња канала дефинисана као део ширег система за снабдевање водом северне Бачке, у складу са планским документима вишег реда и стратешким опредељењима у области управљања водама.

Питања управљања водама представљају кључни аспект заштите животне средине у оквиру Просторног плана, укључујући контролисано захватање, транспорт и дистрибуцију воде, као и спречавање губитака и загађења. Такође, неопходно је обезбедити адекватно управљање отпадом током изградње и експлоатације, као и спречити неконтролисано одлагање отпада и загађење земљишта и вода.

Имајући у виду да се у обухвату Просторног плана не налазе заштићена природна добра нити еколошки значајна подручја и коридори, утицаји на еколошку мрежу су ограничени. Ипак, потребно је обезбедити очување постојећих природних и полуприродних станишта и спречити даље фрагментирање простора.

Усвојена планска решења која се односе на заштиту животне средине интегрисана су у Просторни план кроз услове и мере заштите вода, земљишта, ваздуха и укупног природног окружења, чиме се обезбеђује усклађеност са принципима одрживог развоја и рационалног коришћења ресурса.

У случају да се Просторни план не реализује, постоји ризик да се настави постојеће стање недовољно развијене водопривредне инфраструктуре, што може довести до:

- даљег погоршања услова за пољопривредну производњу услед недостатка воде у сушним периодима;
- нерационалног коришћења расположивих водних ресурса;
- смањења продуктивности пољопривредног земљишта и економске одрживости руралног простора;
- повећаног притиска на постојеће водопривредне системе и њихове капацитете;
- изостанка контролисаног и интегралног управљања водама у складу са савременим стандардима.

Из наведених разлога, Просторни план представља неопходан инструмент за уређење, коришћење и заштиту простора, као и за унапређење водопривредног система и обезбеђивање одрживог развоја подручја северне Бачке.

7. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Поступак Стратешке процене утицаја у оквиру Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“ спроведен је у складу са карактером и обимом планских решења, која се односе на изградњу водопривредне инфраструктуре у претежно пољопривредном простору северне Бачке, у оквиру постојећег и планираног система за снабдевање водом.

С обзиром на функционалну намену планираног система, ниво планске разраде и чињеницу да се ради о делу већ дефинисаног регионалног водопривредног система, поједина питања нису била предмет детаљне анализе у поступку стратешке процене, јер није утврђено да планирана решења могу произвести значајне утицаје на те аспекте животне средине, односно јер су она већ разматрана у планским документима вишег реда.

Из поступка процене изостављена су следећа питања:

- Питања регионалног и прекограничног утицаја, јер планирана изградња канала нема просторни ни функционални капацитет да изазове прекограничне утицаје, нити значајније утиче на шире регионалне системе животне средине;
- Питања развоја нових насељских и урбаних структура, с обзиром на то да Просторни план не предвиђа изградњу нових насеља, већ искључиво инфраструктурни објекат у функцији пољопривреде;
- Индустријске активности, складиштење опасних материја и севесо ризици, јер у обухвату Просторног плана нема севесо постројења, нити је планирана изградња индустријских постројења, као ни активности које би могле довести до техничко-технолошких удеса већег обима;
- Рударске и енергетски интензивне активности, иако се у ширем подручју налази експлоатационо поље нафте и гаса „Чантавир“, Просторни план не предвиђа нове експлоатационе активности, већ је фокусиран на водопривредну инфраструктуру;
- Питања буке и вибрација ширег обима, јер се очекује да ће утицаји бити ограничени на фазу изградње, локалног и привременог карактера, без значајног утицаја на шире окружење;
- Климатски утицаји у смислу значајних емисија гасова са ефектом стаклене баште, с обзиром на то да планиране активности немају капацитет да генеришу значајне емисије, већ су усмерене на унапређење водног режима и пољопривредне производње;
- Питања еколошке мреже ширег значаја, јер у обухвату Просторног плана нема евидентираних заштићених подручја, еколошки значајних целина или коридора од националног или међународног значаја;
- Питања демографских и социјалних промена ширег обима, јер реализација планираног канала не подразумева директне промене у структури становништва, већ посредно утиче на развој пољопривреде и локалне економије.

Такође, изостављена су питања која су већ разрађена у оквиру стратешких и планских докумената вишег реда (просторни планови и стратегије у области управљања водама), а која се овим Просторним планом не мењају, већ се преузимају и разрађују у складу са конкретним просторним условима.

На основу наведеног, закључује се да је обим и садржај Стратешке процене утицаја прилагођен реалном карактеру и интензитету планираних интервенција, те да су сва релевантна питања заштите животне средине адекватно обухваћена, док је изостављање појединих питања оправдано са становишта принципа сразмерности и ефективности поступка процене.

8. ИНФОРМАЦИЈЕ И ПОДАЦИ ИЗ РАНИЈЕ СПРОВЕДЕНИХ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА ИСТОМ ХИЈЕРАРХИЈСКОМ НИВОУ

У поступку израде Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ нису идентификоване раније спроведене стратешке процене утицаја на истом хијерархијском нивоу које се директно односе на предметни обухват и планирани систем.

Имајући у виду да је предметни Просторни план део ширег система за снабдевање водом северне Бачке, као и да се ослања на планска решења и смернице дефинисане у документима вишег реда, у поступку израде Стратешке процене коришћени су релевантни подаци, анализе и закључци из стратешких процена утицаја које су спровођене за просторне и секторске планове ширег обухвата.

Посебно су разматрани:

- општи принципи и мере заштите животне средине дефинисани у просторним плановима вишег реда;
- смернице за интегрално управљање водама и заштиту водних ресурса;
- приступи процени утицаја водопривредних система на земљиште, воде и биодиверзитет;
- мере за спречавање и ублажавање негативних утицаја у пољопривредним и водопривредним подручјима.

Наведени подаци и искуства коришћени су као полазна основа за сагледавање потенцијалних утицаја и дефинисање мера заштите животне средине у оквиру ове Стратешке процене, уз прилагођавање конкретним просторним и функционалним карактеристикама предметног Просторног плана.

9. ПРЕГЛЕД УТВРЂЕНИХ И ПРОЦЕЊЕНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА НА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Спровођење Просторног плана подразумева изградњу и функционисање водопривредне инфраструктуре у претежно пољопривредном простору северне Бачке, у оквиру система за снабдевање водом.

У оквиру поступка Стратешке процене утицаја извршена је идентификација, квалитативна процена и вредновање могућих значајних утицаја на поједине компоненте животне средине, имајући у виду обим и карактер планираних интервенција.

Утицаји на земљиште

Најзначајнији директни утицаји на земљиште односе се на заузимање пољопривредног земљишта и промену његове намене у оквиру коридора канала и припадајућих објеката. Током фазе изградње могу се јавити привремена деградација површинског слоја земљишта, сабијање тла и локални ерозиони процеси.

Са друге стране, дугорочно посматрано, изградња канала има позитиван утицај кроз побољшање водног режима земљишта и повећање продуктивности пољопривредне производње. Укупни утицаји оцењују се као умерени, уз могућност контроле применом мера заштите.

Утицаји на површинске и подземне воде

Планирани канал директно утиче на водни режим подручја, јер подразумева захватање, транспорт и дистрибуцију воде из постојећих система (канал Ором - Чик - Криваја).

Потенцијални негативни утицаји могу се јавити у виду:

- промене хидролошких услова,
- губитака воде у систему,
- ризика од загађења услед неадекватног управљања током изградње и експлоатације.

Истовремено, најзначајнији позитиван утицај огледа се у обезбеђивању стабилног режима наводњавања и унапређењу управљања водним ресурсима. Уз примену прописаних техничких и заштитних мера, утицаји се оцењују као контролисани.

Утицаји на биодиверзитет и еколошку мрежу

У обухвату Просторног плана нема заштићених природних добара нити еколошких коридора од већег значаја

Потенцијални утицаји односе се на:

- локалну измену аграрних станишта,
- узнемиравање дивљих врста током изградње,
- могућу фрагментацију станишта у ужој зони канала.

С обзиром на карактер простора и ограничен обухват интервенције, утицаји су локалног карактера и умереног интензитета, без значајног нарушавања еколошке стабилности.

Утицаји на ваздух и климу

Утицаји на квалитет ваздуха јављају се пре свега у фази изградње, у виду емисије прашине и издувних гасова грађевинске механизације.

У фази експлоатације не очекују се значајни утицаји на квалитет ваздуха, нити емисије гасова са ефектом стаклене баште већег обима. Утицаји су привременог и локалног карактера.

Утицаји у виду буке и вибрација

Током извођења радова може доћи до привременог повећања нивоа буке и вибрација услед рада механизације.

У фази коришћења канала не очекују се значајни извори буке, те су утицаји ограничени и краткотрајни.

Кумулативни и синергетски утицаји

С обзиром на чињеницу да је планирани канал део ширег система за снабдевање водом северне Бачке, могући су кумулативни ефекти у комбинацији са другим водопривредним објектима.

Ови утицаји се пре свега односе на:

- укупно оптерећење водних ресурса,
- промене водног режима на ширем подручју.

Међутим, како је систем планиран интегрално и у складу са стратегијама управљања водама, ови утицаји се сматрају контролисаним и функционално оправданим.

На основу извршене процене утврђено је да спровођење Просторног плана може произвести одређене негативне утицаје на поједине компоненте животне средине, пре свега у фази изградње, али да су ти утицаји локалног карактера, умереног интензитета и управљиви.

Истовремено, идентификовани су значајни позитивни утицаји, нарочито у области унапређења водног режима и пољопривредне производње.

Уз доследну примену мера заштите животне средине, закључује се да је спровођење Просторног плана прихватљиво са становишта заштите животне средине.

10. РАЗМАТРАНА РАЗУМНА ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА И ПРЕДЛОЖЕНЕ МЕРЕ ЗА СМАЊЕЊЕ УТИЦАЈА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У поступку израде Стратешке процене утицаја разматрана су разумна варијантна решења у складу са карактером и обимом Просторног плана. С обзиром на то да се Просторни план односи на изградњу канала „Ором–Оборњача“, као дела ширег водопривредног система у северној Бачкој, Просторни план не разматра просторна, функционална нити технолошка варијантна решења у погледу основне намене, која је дефинисана планским документима вишег реда и стратешким опредељењима у области управљања водама.

У том смислу, у оквиру Стратешке процене утицаја разматране су следеће разумне варијанте:

Варијанта 1 – Реализација планских решења

Ова варијанта подразумева изградњу и функционисање планираног канала „Ором–Оборњача“, уз примену дефинисаних планских услова, техничких решења и мера заштите животне средине.

У оквиру ове варијанте, потенцијални негативни утицаји на животну средину могу се јавити пре свега у фазама изградње и експлоатације канала и односе се на измену водног режима, привремено заузимање пољопривредног земљишта, могуће локално загађење површинских и подземних вода, као и појаву ерозионих процеса. Међутим, ови утицаји се процењују као просторно ограничени, временски контролисани и умереног интензитета, те управљиви применом дефинисаних мера заштите. Реализацијом планских решења обезбеђује се унапређење водопривредне инфраструктуре, побољшање услова за наводњавање и рационалније управљање водним ресурсима.

Варијанта 2 – Нереализација планских решења (нулта варијанта)

Нулта варијанта подразумева да се Просторни план не реализује, односно да се не приступи изградњи канала „Ором–Оборњача“.

У овом случају постоји ризик од наставка постојећег стања недовољно развијене водопривредне инфраструктуре, неефикасног и нерационалног коришћења водних ресурса, као и повећане осетљивости пољопривредне производње на сушне периоде. Такође, изостаје могућност контролисаног управљања водама, што може довести до даљег погоршања водног режима и повећаног притиска на постојеће водопривредне системе. Са становишта заштите животне средине, ова варијанта оцењује се као неповољнија у односу на варијанту реализације планских решења.

Поређење варијанти и избор најповољније

Поређењем разматраних варијанти закључује се да варијанта реализације планских решења представља повољније решење са аспекта заштите животне средине, јер омогућава уређено, контролисано и одрживо управљање водним ресурсима, уз примену мера заштите и поштовање капацитета животне средине.

Табела 1. Поређење разматраних варијантних решења

Елемент поређења	Варијанта 1 – Реализација планских решења	Варијанта 2 – Нереализација планских решења (нулта варијанта)
Плански оквир	Реализација Просторног плана у складу са утврђеним условима и ограничењима	Изостанак примене Просторног плана
Начин развоја простора	Контролисано и планирано увођење водопривредне инфраструктуре у простор	Задржавање постојећег стања без унапређења водопривредног система
Утицај на земљиште	Просторно ограничени и управљиви утицаји (ископи, привремено заузимање), уз примену мера рекултивације	Задржавање постојећег стања, али уз ризик од деградације услед недостатка воде и неповољних агроколошких услова
Утицај на површинске и подземне воде	Контролисано хватање, транспорт и дистрибуција воде, уз примену мера заштите и спречавање загађења	Нерационално и неконтролисано коришћење водних ресурса, повећан ризик од несташнице воде и деградације водног режима
Утицај на биодиверзитет и еколошку мрежу	Ограничени утицаји уз могућност унапређења услова станишта кроз уређено управљање водама	Задржавање постојећег стања без значајних унапређења, уз потенцијалне негативне ефекте услед суше
Бука и вибрације	Привремено повећање у фази изградње, уз примену мера заштите	Без значајних промена у односу на постојеће стање
Утицај на ваздух и климу (гасови са ефектом стаклене баште)	Ограничени и локални утицаји током изградње, без значајног утицаја у фази експлоатације	Без директних утицаја, али без доприноса оптимизацији коришћења ресурса
Управљање отпадом	Организовано управљање отпадом током изградње и одржавања канала	Постојећи систем без значајних побољшања
Пејзажне и амбијенталне вредности	Локалне измене пејзажа услед изградње канала, уз могућност уређења простора	Задржавање постојећег изгледа простора
Кумулативни утицаји	Ограничени и контролисани, уз примену мера заштите	Потенцијално негативни услед наставка неефикасног управљања водама
Укупна оцена са аспекта заштите животне средине	Повољнија варијанта	Мање повољна варијанта

Табела 2. Групе утицаја, мере ублажавања/компензације, фазе примене и процена ризика

Група утицаја	Мере ублажавања / компензације	Фаза примене	Процена ризика
Земљиште и ерозија	Ограничење обима ископа; очување и складиштење хумусног слоја; рекултивација и санација привремено заузетих површина; стабилизација косина канала и примена противерозионих мера	Изградња / Експлоатација	Умерен
Површинске и подземне воде	Контролисано захватање и дистрибуција воде; забрана испуштања непречишћених вода; спречавање загађења током радова; успостављање заштитних појасева уз канал; контрола квалитета воде	Изградња / Експлоатација	Умерен
Водни режим	Очување постојећег режима отицаја; контролисано управљање водним режимом; спречавање прекомерног захватања воде; усклађивање са режимом постојеће каналске мреже	Експлоатација	Умерен
Биодиверзитет и еколошка мрежа	Очување постојеће вегетације; избегавање радова у осетљивим периодима; формирање зелених појасева уз канал; спречавање фрагментације станишта	Изградња / Експлоатација	Умерен
Пејзажне вредности	Усклађивање трасе канала са постојећим морфолошким карактеристикама; уређење обала; озелењавање и визуелна интеграција канала у простор	Планирање / Изградња	Низак
Бука и вибрације	Ограничење времена извођења радова; употреба технички исправне механизације; организација радова ради смањења буке	Изградња	Умерен
Квалитет ваздуха	Контрола емисије прашине (квашење, покривање материјала); смањење емисија из механизације; оптимизација транспорта	Изградња	Низак
Климатски утицаји (гасови са ефектом стаклене баште)	Рационално коришћење енергије; оптимизација рада система; очување зелених површина	Експлоатација	Низак
Управљање отпадом	Организовано сакупљање, транспорт и одлагање отпада; спречавање неконтролисаног одлагања; санација евентуалних загађених локација	Изградња / Експлоатација	Умерен
Саобраћајни утицаји	Организација градилишног саобраћаја; ограничење брзине; одржавање приступних путева	Изградња	Низак
Кумулативни утицаји	Континуирано праћење стања животне средине; примена свих мера заштите; координација са постојећим водопривредним системима	Експлоатација	Низак

На основу извршеног процеса стратешке процене утицаја на животну средину за Просторни план подручја посебне намене изградње канала „Ором–Оборњача“, утврђено је да планирана изградња и функционисање канала могу произвести одређене утицаје на поједине компоненте животне средине.

Процењени утицаји односе се пре свега на земљиште, водне ресурсе и водни режим, биодиверзитет и пејзажне карактеристике простора, као и на појаву буке и вибрација током фаза изградње и експлоатације. Међутим, ови утицаји су просторно ограничени, временски контролисани и умереног интензитета, те се не очекује да ће довести до значајног нарушавања квалитета животне средине, под условом доследне примене мера ублажавања и заштите дефинисаних у оквиру Просторног плана и Стратешке процене.

Упоредна анализа разматраних варијантних решења показала је да је варијанта реализације планских решења повољнија са аспекта заштите животне средине у односу на нулту варијанту, јер омогућава контролисано и одрживо управљање водним ресурсима, унапређење водопривредне инфраструктуре и побољшање услова за коришћење пољопривредног земљишта.

Закључно, Просторни план је, уз примену предложених мера заштите и поштовање утврђених услова, прихватљив са становишта заштите животне средине и у складу са принципима одрживог развоја. Спровођење планских решења неће имати значајне негативне, кумулативне или прекограничне утицаје, те се препоручује његово усвајање.

11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Због специфичности простора у обухвату Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“, као и његовог непосредног и ширег окружења, постојеће каналске мреже и планиране намене простора, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са надлежним органима, институцијама и другим заинтересованим субјектима, током којих су прибављени релевантни подаци, услови и мишљења.

Прибављени услови и мере надлежних органа, посебно у области управљања водама, заштите животне средине и уређења простора, вредновани су у оквиру процеса стратешке процене и уграђени у планска решења.

У поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени прибављени су услови и подаци од надлежних органа, организација и институција, који су приказани у наредној табели:

Табела 3. Табела органа и институција од значаја за израду ППППН за изградњу канала „Ором-Оборњача“ подсистема „Тиса-Палић“, система за снабдевање водом Северне Бачке, са елементима за директно спровођење на животну средину

Редни број	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
1.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“
2.	ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
3.	А.Д. ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ
4.	ЕМС, АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“ БЕОГРАД
5.	НИС, НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ А.Д.
6.	ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА Д.О.О.
7.	ЈП „СРБИЈАГАС“
8.	„ГАСТРАНС“ д.о.о. Нови Сад
9.	„А1 СРБИЈА“ ДОО

Редни број	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
10.	СББ - СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ д.о.о.
11.	ЕТВ, ЈП „ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ“
12.	Телеком Србија, Београд
13.	МЕЂУОПШТИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, СУБОТИЦА
14.	ОПШТИНА СЕНТА, Општинска управа, Одељење за грађевинске и комуналне послове, Одсек за урбанизам, грађевинске и комуналне послове
15.	ОПШТИНА КАЊИЖА, Општинска управа општине Кањижа, Одељење за грађевинске послове
16.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
17.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ
18.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, Сектор за заштиту и унапређење природних добара и биолошке разноврсности
19.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО
20.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО-ВОДНИ УСЛОВИ
21.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД
22.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА, РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД
23.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БЕОГРАД
24.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Одељење за ванредне ситуације у Суботици, Одсек за превентивну заштиту од пожара и експлозија
25.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за управљање животном средином, Одсек за заштиту од великог хемијског удеса

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Општи циљеви стратешке процене

Општи циљ Стратешке процене утицаја на животну средину за Просторни план подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ јесте обезбеђивање да се планирање, изградња и функционисање канала спроводе у складу са капацитетом животне средине, принципима одрживог развоја и рационалног управљања водним ресурсима.

Стратешка процена има за циљ да идентификује и процени потенцијалне утицаје планских решења на животну средину, као и да омогући благовремено укључивање мера заштите у процес планирања, у циљу спречавања или ублажавања негативних утицаја.

Посебни циљеви стратешке процене

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја односе се на кључне компоненте животне средине у обухвату Просторног плана и обухватају:

- Ц1 – очување и унапређење квалитета земљишта, уз спречавање ерозије и деградације;
- Ц2 – заштита површинских и подземних вода и очување водног режима подручја;
- Ц3 – спречавање загађења вода, посебно из пољопривредних извора;
- Ц4 – очување биодиверзитета и стабилности агроекосистема;
- Ц5 – смањење утицаја буке, загађења ваздуха и других утицаја током изградње;
- Ц6 – обезбеђивање адекватног управљања отпадом и спречавање кумулативних негативних утицаја.

1. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Индикатори представљају један од кључних инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања животне средине, као и сагледавање последица планских решења. Они омогућавају праћење промена у простору кроз време и представљају основу за доношење одлука у процесу планирања.

На основу дефинисаних циљева Стратешке процене утицаја извршен је избор одговарајућих индикатора, чија је сврха усмеравање реализације планских решења ка очувању квалитета животне средине и одрживом управљању ресурсима.

Табела 4. Преглед посебних циљева и индикатора стратешке процене утицаја просторног плана на животну средину

Посебни циљ (СПУ)	Одговарајући индикатор(и) из Националне листе индикатора
Ц1 – очување и унапређење квалитета земљишта, спречавање ерозије и деградације	• 4.27 Промена начина коришћења земљишта • 4.28 Ерозија земљишта • 9.56 Површине деградираног земљишта
Ц2 – заштита површинских и подземних вода и очување водног режима подручја	• 2.12 Квалитет површинских вода – SWQI • 2.20 Испуштање отпадних вода • 2.22 Емисије загађујућих материја у водна тела
Ц3 – спречавање загађења вода, посебно из пољопривредних извора	• 2.12 Квалитет површинских вода – SWQI • 2.18 Нутријенти у водама • 2.22 Емисије загађујућих материја у водна тела
Ц4 – очување биодиверзитета и стабилности агроекосистема	• 3.23 Угрожене и заштићене врсте • 3.24 Заштићена подручја
Ц5 – смањење утицаја буке, загађења ваздуха и других утицаја током изградње	• 6.40 Укупни индикатор буке (Lden) • 6.41 Индикатор ноћне буке (Lnight) • 1.8 Емисија гасова са ефектом стаклене баште
Ц6 – обезбеђивање адекватног управљања отпадом и спречавање кумулативних негативних утицаја	• 5.32 Производња отпада • 5.38 Поновно искоришћење и одлагање отпада • 4.27 Промена начина коришћења земљишта

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослањали на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 37/2011) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Просторног плана и планираних активности.

2. ПОВЕЗАНОСТ ЦИЉЕВА И ИНДИКАТОРА

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана дефинисани су у односу на кључне компоненте животне средине и специфичности предметног обухвата, док су индикатори одабрани из Националне листе индикатора заштите животне средине тако да омогуће праћење остваривања тих циљева на стратешком нивоу.

За циљ Ц1, који се односи на очување и унапређење квалитета земљишта и спречавање ерозије и деградације, одабрани су индикатори који прате промене у начину коришћења земљишта, појаву ерозионих процеса и обим деградираних површина. Ови индикатори омогућавају сагледавање последица извођења радова и контролу утицаја на земљишне ресурсе.

У оквиру циља Ц2, који обухвата заштиту површинских и подземних вода и очување водног режима, примењени су индикатори квалитета површинских вода, испуштања отпадних вода и емисија загађујућих материја. Ови индикатори омогућавају праћење утицаја изградње и функционисања канала на водне ресурсе, као и ефикасност мера заштите вода.

Циљ Ц3 усмерен је на спречавање загађења вода, посебно из дифузних извора повезаних са пољопривредном производњом. За његово праћење изабрани су индикатори квалитета вода и присуства нутријената, што омогућава процену утицаја на водотоке и каналску мрежу.

За циљ Ц4, који се односи на очување биодиверзитета и стабилности агроекосистема, примењени су индикатори који се односе на статус заштићених и угрожених врста и постојећа заштићена подручја. На овај начин омогућава се праћење утицаја планских решења на очуваност станишта и спречавање њихове деградације.

Циљ Ц5 односи се на смањење утицаја буке, загађења ваздуха и других утицаја током фазе изградње. За његово праћење одабрани су индикатори буке и емисија гасова са ефектом стаклене баште, који омогућавају оцену интензитета утицаја и ефикасности примењених мера.

У оквиру циља Ц6, који обухвата управљање отпадом и спречавање кумулативних негативних утицаја, примењени су индикатори производње и третмана отпада, као и индикатори промене коришћења земљишта. Ови индикатори омогућавају интегрално праћење укупног оптерећења простора и благовремено уочавање потенцијалних кумулативних ефеката.

Овако дефинисана повезаност посебних циљева и индикатора омогућава да се Стратешка процена утицаја спроводи на систематичан и транспарентан начин, уз јасну везу између планских решења, потенцијалних утицаја и механизма њиховог праћења током изградње и експлоатације канала.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења су много ефикаснији уколико је процес вршења стратешке процене делимично или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Табела бр. 5 приказује принцип, којим се стручни тим Обрађивача руководио при изради ова два документа, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 5. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама и др. – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба документа истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих значајних утицаја Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ извршена је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, карактером и обимом планских решења, као и специфичностима простора обухваћеног Планом.

Процена је спроведена на стратешком нивоу и обухватила је анализу могућих непосредних, посредних, кумулативних, краткорочних, средњорочних и дугорочних утицаја на релевантне чиниоце животне средине током изградње и експлоатације планираног канала и пратеће инфраструктуре.

Приликом процене посебна пажња посвећена је утицајима на земљиште, површинске и подземне воде, водни режим, биодиверзитет, пејзажне вредности, квалитет ваздуха, буку, управљање отпадом, као и могућим кумулативним ефектима у оквиру ширег водопривредног система. Процена је извршена применом дефинисаних критеријума и индикатора стратешке процене, уз уважавање могућности примене мера заштите животне средине.

1.1. ОПИС, ВРЕДНОВАЊЕ И ПРОЦЕНА ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Процена значајних утицаја спровођења Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ извршена је у односу на релевантне чиниоце животне средине, у складу са карактером, обимом и просторним обухватом планираних активности.

Процењени су могући непосредни и посредни утицаји који могу настати током изградње и експлоатације канала и пратеће инфраструктуре, узимајући у обзир њихов просторни обухват, трајање, реверзибилност, осетљивост захваћених компоненти животне средине и могућност примене мера заштите.

Најзначајнији утицаји повезани су са изменама режима коришћења земљишта, извођењем земљаних радова и функционисањем система за захватање, транспорт и дистрибуцију вода. Потенцијални негативни утицаји могу се испољити кроз привремено нарушавање квалитета земљишта, измене локалних хидролошких услова, појаву буке, емисије прашине и настанак грађевинског отпада током фазе изградње. Истовремено, реализација планских решења има значајне позитивне ефекте који се огледају у унапређењу водног режима, повећању расположивости воде за наводњавање, смањењу ризика од суше и рационалнијем управљању водним ресурсима.

С обзиром да се планиране активности реализују претежно у пољопривредном простору, не очекују се значајни негативни утицаји на природна станишта и биодиверзитет, уз услов доследне примене мера заштите природе и очувања еколошких коридора. Потенцијални утицаји на пејзажне вредности, квалитет ваздуха, буку и вибрације оцењују се као локалног карактера и ограниченог трајања, док се њихов интензитет може свести на прихватљив ниво применом прописаних мера заштите.

Кумулативни утицаји разматрани су у контексту функционисања ширег водопривредног система и других активности у окружењу. Оцењено је да се, уз примену предвиђених мера заштите и контролисано управљање водама, не очекују значајни кумулативни негативни утицаји на чиниоце животне средине.

Опис, вредновање и процена значајних утицаја по појединим чиниоцима животне средине приказани су у Табели 6.

Табела 6. Опис, вредновање и процена значајних утицаја

Чинилац животне средине	Опсег утицаја	Трајање утицаја	Степен обративости	Осетљивост захваћених компоненти	Могућност ублажавања	Оцена значаја утицаја
Становништво и здравље људи	Локални	Краткорочан	Потпуно обратив	Умерено осетљиво	Висока (организација радова и примена мера заштите)	Мали
Земљиште	Локални	Средњерочан	Делимично обратив	Умерено осетљиво	Висока (рекултивација, контрола ископа)	Умерен
Површинске и подземне воде	Локални	Средњерочан	Делимично обратив	Осетљиво (каналска мрежа)	Висока (контролисано управљање водама, мере заштите)	Умерен
Водни режим	Локални / регионални	Дугорочан	Делимично обратив	Осетљиво	Висока (контролисано захватање и дистрибуција воде)	Умерен
Биодиверзитет	Локални	Средњерочан	Делимично обратив	Умерено осетљиво	Средња до висока	Умерен
Пејзажне вредности	Локални	Дугорочан	Делимично обратив	Умерено осетљиво	Средња (уређење и озелењавање обала)	Низак
Бука и вибрације	Локални	Краткорочан	Потпуно обратив	Слабо до умерено осетљиво	Висока (организација радова)	Мали до умерен
Квалитет ваздуха	Локални	Краткорочан	Потпуно обратив	Слабо осетљиво	Висока	Мали
Клима (гасови са ефектом стаклене баште)	Регионални	Дугорочан	Делимично обратив	Слабо осетљиво	Средња	Мали
Управљање отпадом	Локални	Средњерочан	Потпуно обратив	Умерено осетљиво	Висока	Мали до умерен
Саобраћај	Локални	Краткорочан	Потпуно обратив	Слабо осетљиво	Висока	Мали
Кумулативни утицаји	Локални / регионални	Дугорочан	Делимично обратив	Умерено осетљиво	Средња	Мали до умерен

1.2. ПРИКАЗ ВЕРОВАТНИХ ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА ЈЕ РАЗМАТРАО НАДЛЕЖНИ ОРГАН ЗА ПРИПРЕМУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У поступку припреме Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“, надлежни орган за припрему плана разматрао је потребу израде Стратешке процене утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и прописаним критеријумима за одлучивање о њеној изради.

Приликом доношења одлуке анализирани су обим и карактер планираних активности, просторна ограниченост обухвата, као и чињеница да се план односи на изградњу водопривредне инфраструктуре која може имати утицај на поједине компоненте животне средине, пре свега на водне ресурсе, водни режим, земљиште и кумулативне утицаје у оквиру ширег хидросистема.

Имајући у виду наведене критеријуме, утврђено је да, иако у поступку израде Просторног плана нису разматрана алтернативна просторна или функционална варијантна решења у класичном смислу, постоји могућност настанка значајних утицаја на животну средину, што је условило израду Стратешке процене.

У оквиру Стратешке процене, као разумне варијанте разматране су реализација планских решења и нереализација планских решења (нулта варијанта). Анализом је утврђено да варијанта реализације, уз примену дефинисаних мера заштите, представља повољније решење са аспекта заштите животне средине, јер омогућава контролисано и одрживо управљање водним ресурсима.

На овај начин обезбеђено је да се и у условима одсуства формалних варијантних решења испуне захтеви Закона о стратешкој процени утицаја, уз поштовање принципа одрживог развоја и заштите животне средине у поступку планирања.

1.3. ПОРЕЂЕЊЕ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА

У оквиру Стратешке процене утицаја на животну средину за Просторни план подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“ извршено је поређење разумних варијантних решења у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. С обзиром на карактер планског документа, ниво разраде и чињеницу да су планска решења, укључујући коридор канала, дефинисана и усаглашена кроз претходно израђену техничку документацију, као разумне варијанте разматране су варијанта реализације планских решења и нулта варијанта – нереализација планских решења.

Варијанта реализације планских решења подразумева изградњу канала „Ором–Оборњача“ као дела подсистема „Тиса–Палић“, са пратећом водопривредном инфраструктуром, у циљу обезбеђивања услова за наводњавање и одводњавање пољопривредног земљишта на подручју северне Бачке. У оквиру ове варијанте, могући негативни утицаји на поједине чиниоце животне средине јављају се пре свега у фазама изградње и експлоатације (привремено нарушавање земљишта, утицај на режим површинских и подземних вода, потенцијални утицаји на биодиверзитет и пејзаж), али су локалног карактера, временски ограничени и могу се ефикасно ублажити применом предвиђених техничких, организационих и заштитних мера.

Истовремено, реализација планских решења има значајне позитивне ефекте, који се огледају у унапређењу водног режима, повећању пољопривредне продуктивности, смањењу ризика од суше и деградације земљишта, као и у унапређењу управљања водним ресурсима у складу са принципима одрживог развоја.

Нулта варијанта подразумева одсуство реализације Просторног плана, односно задржавање постојећег стања без изградње канала и унапређења водопривредне инфраструктуре. У овом случају наставља се постојећи неповољан водни режим, карактерисан недостатком воде у вегетационом периоду, ограниченим могућностима за наводњавање и повећаним ризиком од деградације пољопривредног земљишта. Такође, одсуство системског решења доводи до потенцијалног нерационалног и неефикасног коришћења водних ресурса, као и до појаве кумулативних негативних утицаја на животну средину.

Поређењем разматраних варијанти утврђено је да варијанта реализације планских решења има повољније ефекте са аспекта заштите животне средине у односу на нулту варијанту, јер омогућава контролисано и планско уређење простора, унапређење водопривредног система и примену мера заштите животне средине у свим фазама реализације.

Разлози за избор варијанте реализације планских решења као најповољнијег решења огледају се у чињеници да ова варијанта обезбеђује дугорочно одрживо управљање водним ресурсима, смањује ризик од негативних утицаја климатских фактора (суше), унапређује услове за пољопривредну производњу и омогућава примену превентивних и корективних мера заштите животне средине.

Сходно наведеном, закључује се да је варијанта реализације планских решења, уз доследну примену дефинисаних мера заштите и систематско праћење стања животне средине, најповољније решење са становишта заштите животне средине и одрживог развоја предметног подручја.

1.4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УЗЕТИ У ОБЗИР

При изради Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“, сви релевантни чиниоци животне средине узети су у обзир на систематичан и свеобухватан начин, у складу са захтевима стратешке процене утицаја на животну средину.

Анализирано је постојеће стање и квалитет основних компоненти животне средине, укључујући ваздух, површинске и подземне воде, земљиште, биодиверзитет, пејзажне и културне вредности, као и услове буке и коришћења простора. Посебна пажња посвећена је карактеристикама подручја северне Бачке, које одликују доминација пољопривредног земљишта, специфичан водни режим и осетљивост на климатске утицаје, пре свега сушне периоде.

За сваки чинилац животне средине разматрани су могући утицаји планиране изградње и функционисања канала, како у фази извођења радова, тако и у фази експлоатације. Посебно су анализирани утицаји на режим површинских и подземних вода, промене у водном билансу, утицаји на квалитет и структуру пољопривредног земљишта, као и потенцијални утицаји на биодиверзитет и повезаност станишта дуж трасе канала.

Чиниоци животне средине интегрисани су у планска решења кроз дефинисање услова и ограничења изградње, техничких и организационих мера заштите, као и кроз успостављање програма праћења стања животне средине. На тај начин обезбеђено је да заштита животне средине представља саставни део планирања и реализације канала, уз минимизирање негативних и максимизирање позитивних ефеката.

Сходно наведеном, може се закључити да су чиниоци животне средине у потпуности интегрисани у процес планирања, чиме је омогућено доношење решења која су усклађена са принципима одрживог развоја и рационалног управљања природним ресурсима.

1.5. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА: ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ / РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА (ТРАЈАЊЕ, УЧЕСТАЛОСТ, ПОНАВЉАЊЕ), ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА (ЛОКАЦИЈА, ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ, БРОЈ ИЗЛОЖЕНИХ СТАНОВНИКА, ПРЕКОГРАНИЧНА ПРИРОДА УТИЦАЈА), КАО И КУМУЛАТИВНА И ЗАЈЕДНИЧКА ПРИРОДА УТИЦАЈА

У поступку Стратешке процене утицаја на животну средину карактеристике утицаја планских решења сагледаване су систематично и у складу са критеријумима утврђеним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и дефинисаним скалама за вредновање утицаја. Процена је извршена на стратешком нивоу, уз уважавање специфичности предметног обухвата и природе планиране изградње и функционисања канала „Ором–Оборњача“.

Вероватноћа утицаја процењивана је у односу на врсту и обим планираних активности, фазу реализације (изградња и експлоатација) и искуства из упоредивих водопривредних система. Утицаји за које постоји директна веза са изградњом и функционисањем канала оцењени су као изванредни или вероватни, док су индиректни утицаји разматрани као могући, у складу са дефинисаном скалом вероватноће.

Интензитет утицаја процењиван је у односу на очекивани степен промене квалитета појединих чинилаца животне средине. Утицаји су класификовани као мали, умерени и јаки, односно као позитивни и негативни, у складу са дефинисаном скалом интензитета, при чему су посебно вредновани утицаји на водни режим, пољопривредно земљиште и биодиверзитет.

Сложеност и реверзибилност утицаја сагледаване су кроз процену могућности повратка захваћених компоненти животне средине у претходно стање након престанка утицаја. Утицаји који се јављају у фази изградње оцењени су као потпуно или делимично обратљиви, док су утицаји који се односе на трајне промене у простору (формирање коридора канала и измене водног режима) оцењени као делимично обратљиви или необратљиви.

Временска димензија утицаја разматрана је кроз трајање, учесталост и могућност понављања утицаја. Разликовани су краткорочни утицаји који се јављају у фази изградње, средњерочни утицаји током успостављања система и дугорочни утицаји који произилазе из трајног функционисања канала и измене водног режима на подручју.

Просторна димензија утицаја обухватила је анализу локације и географског обухвата утицаја, броја и карактеристика потенцијално изложених корисника простора, као и могућност појаве прекограничних утицаја. Утврђено је да су утицаји планираних активности претежно локалног и регионалног карактера, ограничени на коридор канала и његово непосредно окружење, без очекиваних прекограничних ефеката.

Кумулативна и заједничка природа утицаја разматране су кроз сагледавање интеракције планираног канала са постојећим водопривредним системима, пољопривредним активностима и другим инфраструктурним садржајима у ширем простору. Утицаји су оцењивани као појединачни, кумулативни или синергијски, у

складу са дефинисаним критеријумима. Утврђено је да, уз поштовање планских ограничења и примену мера заштите, неће доћи до појаве значајних кумулативних негативних утицаја.

Овако дефинисан начин разматрања карактеристика утицаја омогућио је свеобухватну и транспарентну процену могућих ефеката спровођења Просторног плана и представљао основу за вредновање њихове значајности са аспекта заштите животне средине.

Табела 7. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	Утицај извешан
Више од 50%	В	Утицај вероватан
Мање од 50%	М	Утицај могућ

Табела 8. Скала за процену интензитета утицаја

Величина утицаја	Ознака
Јак позитиван	ЈП
Позитиван	П
Мањи позитиван	МП
Мањи негативан	МН
Негативан	Н
Јак негативан	ЈН

Табела 9. Скала за процену реверзибилности

Реверзибилност	Ознака
Потпуно обратљив	ПО
Делимично обратљив	ДО
Необратљив утицај	НО

Табела 10. Критеријуми за оцењивање временских размера утицаја

Размере утицаја	Ознака
Краткорочан	Кр
Средњерочан	Ср
Дугорочан	Др

Табела 11. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Прекогранични	П	Могућ прекогранични утицај
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру ширег подручја
Локални	Л	Могућ утицај у оквиру обухвата Просторног плана и непосредног окружења

Табела 12. Критеријуми за вредновање природе утицаја

Природа утицаја	Ознака
Кумулативан	К
Кумулативно-синергијски	КС
Синергијски	С
Појединачан (спорадичан)	ПС

Приказана и анализирана планска решења подељена су на општа и посебна планска решења (Табела 13). Општа планска решења обухватају и посебна планска решења, а са аспекта заштите животне средине, односно циљева стратешке процене, не постоји суштинска разлика у њиховом вредновању, будући да се сва планска решења у коначници односе на услове уређења, коришћења и заштите простора.

Табела 13. Планска решења обухваћена проценом утицаја

Ред. бр.	Област	Планско решење
1	Становништво и здравље људи	Изградња канала и пратеће инфраструктуре уз примену мера заштите природних ресурса у циљу минимизације негативних утицаја на становништво и здравље људи
2	Еколошка мрежа, еколошки значајна подручја, коридори и екосистеми	Поштовање услова и мера заштите природе у складу са важећим режимима заштите и условима надлежних институција
3		Очување и унапређење еколошких коридора у зони утицаја канала
4		Спречавање фрагментације станишта и поремећаја миграционих путева животињских врста
5	Земљиште, воде и ваздух	Заштита земљишта у фази изградње и експлоатације канала
6		Примена техничко-биолошких мера за спречавање ерозије
7		Обезбеђивање заштите површинских и подземних вода и унапређење водног режима
8		Заштита ваздуха применом одговарајућих мера у току извођења радова
9	Пејзаж и културно наслеђе	Очување пејзажних карактеристика и вредности простора уз усклађивање техничких решења са природним амбијентом
10	Инфраструктурно опремање	Унапређење водопривредне инфраструктуре у функцији наводњавања и одводњавања
11		Реконструкција и адаптација постојеће саобраћајне мреже у зони утицаја
12		Обезбеђивање приступа каналу и пратећим објектима (службени и пољски путеви)
13		Обезбеђивање потребне енергетске инфраструктуре за функционисање система
14		Развој комуникационе инфраструктуре за потребе управљања системом

У наредној анализи вреднована су планска решења по областима, ради поједностављења поступка, а не свако појединачно решење.

Табела 14. Процена утицаја планских решења по областима животне средине

Област планских решења	Вероватноћа утицаја	Интензитет утицаја	Реверзибилност	Временска димензија	Просторна димензија	Природа утицаја
Земљиште	В	МН	ДО	Ср	Л	К
Површинске и подземне воде	В	МН	ДО	Ср	Л	К
Биодиверзитет и станишта	М	МН	ДО	Ср	Л	КС
Еколошка мрежа	М	МН	ДО	Др	Л	КС
Пејзажне и амбијенталне вредности	И	Н	ДО	Др	Л	К
Бука и вибрације	И	МН	ПО	Кр / Ср	Л	ПС
Квалитет ваздуха	М	МН	ПО	Кр	Л	ПС
Клима (гасови са ефектом стаклене баште)	М	МН	ДО	Др	Р	К
Управљање отпадом	В	МН	ПО	Ср	Л	К
Саобраћај	В	МН	ПО	Ср	Л	ПС
Кумулативни утицаји	М	Н	ДО	Др	Л	КС

1.6. ПРИКАЗ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА, ТЕХНИЧКИХ НЕМОГУЋНОСТИ ИЛИ НЕДОСТАТКА ОДРЕЂЕНИХ ЗНАЊА СА КОЈИМА СЕ ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНА И ПРОГРАМА СУСРЕО КАКО БИ СПРОВЕО ПРОЦЕНУ РАЗУМНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Методологија примењена у поступку Стратешке процене утицаја на животну средину заснована је на одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и на примени дефинисаних критеријума и скала за вредновање утицаја. Процена је спроведена на стратешком нивоу, уз коришћење доступних просторних, планских и стручних података, без улажења у детаљна техничка и пројектна решења.

Посебну специфичност у поступку процене представља чињеница да је предмет Просторног плана изградња канала „Ором–Оборњача“, за који су планска решења, укључујући коридор канала, дефинисана на основу претходно израђене техничке документације (Студије и Идејног решења). У том смислу, у поступку израде плана нису разматрана алтернативна просторна, функционална или технолошка варијантна решења, што је условило специфичан приступ процени.

У складу са законским оквиром, као разумне варијанте разматране су варијанта реализације планских решења и нулта варијанта, односно нереализација Просторног плана. Процена утицаја ових варијанти извршена је кроз квалитативно вредновање вероватноће, интензитета, трајања, просторног обухвата, реверзибилности и кумулативне природе утицаја, применом унапред дефинисаних скала и критеријума.

Одређене тешкоће у процесу процене произилазиле су из ограничене доступности детаљних података о будућим техничким решењима, динамици изградње и начину функционисања система, будући да се у фази просторног планирања не дефинишу сви технички параметри. Ово је условило да се поједини утицаји процењују на основу претпоставки заснованих на упоредивим примерима водопривредних система и стручном искуству, што је уобичајена пракса у стратешким проценама.

Додатна ограничења односе се на немогућност квантитативне процене појединих утицаја, посебно у погледу емисија гасова са ефектом стаклене баште, буке, као и кумулативних ефеката, који ће бити прецизније дефинисани у каснијим фазама кроз израду техничке документације и, по потреби, поступке процене утицаја на нивоу пројекта.

Упркос наведеним ограничењима, примењена методологија омогућила је да се на систематичан и транспарентан начин идентификују и процене потенцијално значајни утицаји спровођења Просторног плана, као и да се дефинишу мере заштите и индикатори праћења којима се обезбеђује прихватљивост планских решења са становишта заштите животне средине.

2. ПРЕДЛОГ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И/ИЛИ СМАЊЕЊЕ ПРОЦЕЊЕНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ

Ово поглавље обухвата мере и услове који имају за циљ спречавање, смањење или отклањање могућих негативних утицаја изградње и функционисања канала „Ором–Оборњача“ на животну средину и здравље људи. Посебан акценат ставља се на очување квалитета природних ресурса, пре свега земљишта и вода, као и на усклађивање планираних активности са карактеристикама пољопривредног простора у обухвату Плана.

Мере заштите дефинисане у овом поглављу заснивају се на условима и смерницама из основног текста Просторног плана, као и на резултатима Стратешке процене утицаја на животну средину, при чему су, по потреби, додатно разрађене и прилагођене специфичностима планиране водопривредне инфраструктуре.

На овај начин обезбеђује се јединствен и интегрисан систем мера, који повезује постојеће обавезе и нове захтеве заштите животне средине, у складу са планским документима вишег реда и принципима интегралног управљања водама.

Стратешко опредељење просторног развоја подручја обухваћеног Просторним планом заснива се на рационалном коришћењу природних ресурса, посебно вода као ограниченог ресурса у северној Бачкој, као и на унапређењу услова за пољопривредну производњу уз истовремено очување животне средине.

У том контексту, заштита животне средине представља полазну основу за планирање и реализацију канала, што подразумева примену принципа одрживог развоја, превенције загађења и контролисаног управљања водним и земљишним ресурсима.

Реализацијом предвиђених мера обезбедиће се:

- очување и унапређење квалитета вода и земљишта;
- спречавање деградације пољопривредног простора;
- контролисано спровођење грађевинских радова;
- смањење ризика од негативних утицаја на животну средину и здравље људи.

На тај начин омогућава се да изградња и функционисање канала допринесу унапређењу водопривредног система и одрживом развоју подручја, уз очување постојећих природних и производних вредности простора.

2.1. ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

2.1.1. Општи и посебни услови и мере заштите природних добара

Техничка решења планирати на начин којима се смањују негативни ефекти изградње и коришћења обложеног канала на дивље врсте:

1.1. Постављањем одговарајућег типа облоге (нпр. геомрежа) по косинама канала, омогућити излазак животиња које доспевају у канал:

- структура облоге за излазак животиња треба да одговара потребама дивљих врста свих димензија на предметном подручју (од ситних ровчица до срнеће дивљачи);
- оптимална ширина излаза за животиње (нпр. геомрежа облоге) треба да буде 5 m, а постављати их на сваких 40-50 метара;
- облога на излазима за животиње треба да се пружа до дна канала да би се обезбедио излазак врста и приликом пражњења (нпр. радови одржавања), односно пуњења канала.

1.2. На сваких 500 метара обезбедити излаз за срнећу дивљач:

- Излазе за срнећу дивљач обезбедити формирањем излаза (нпр. постављањем облоге) веће ширине, оптимално 20 метара. Због понашања срнеће дивљачи приликом препливавања канала, поставити усмеривач преко канала који се причвршћује на средину облога. Излаз за срнећу дивљач је ефективнији ако се надовезује за заштитно зеленило (ремиза, ветрозаштитни појас и сл.).
- По могућности, на самој обали створити малу ремизу од жбунастих и дрвенастих врста која је видљива из воде и може привући дивљач према обали. Ширина ремизе треба да дозвољава неометано одржавање канала (заузетост заштитне зоне канала ремизом ускладити са интересима водопривреде).

- 1.3. За безбедно кретање свих врста дивљих животиња пожељно је да нагиб косина канала не буде стрмији од 45°.
- 1.4. У случају потребе за формирањем травних површина по инспекционим стазама засејавањем, планирати примену аутохтоних врста трава. Травне површине инспекционих стаза одржавати редовним кошењем.

Код свих хидротехничких објеката који стварају баријеру за кретање животиња, односно могу да заробе сите животиње (нпр. стрме вештачке површине, шахтови вертикалних зидова) обезбедити техничка решава која обезбеђују безбедно кретање малим животињама, односно омогућују њихов излазак из објеката.

Изградњу канала и повезане инфраструктуре усагласити са свим важећим прописима како би се обезбедила заштита земљишта, воде и ваздуха.

Обавезује се извођач радова да, уколико у току радова пронађе геолошка или палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, иста пријави Министарству заштите животне средине као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

2.1.2. Општи и посебни услови и мере заштите културног наслеђа

Услови и мере заштите за зону детектованих археолошких локалитета

- Уколико траса канала, објеката и приступних саобраћајница и слично прелази преко археолошких локалитета, обавеза инвеститора је обезбеди средства за заштитна археолошка ископавања на подручју на коме траса пројекта угрожава археолошке локалитете, као и заштиту, обраду, анализу, конзервацију, публикување и презентацију пројектом угрожених локалитета и покретних налаза са ископавања, све до предаје надлежној институцији заштите покретних културних добара;
- Претходна заштита археолошких локалитета (евидентираних и неевидентираних) односно археолошког подручја, је трајна;
- Претходна заштитна археолошка ископавања морају се спровести у пуном обухвату свих земљаних радова који се планирају преко археолошких локалитета у оквиру пројекта, до нивоа археолошки стерилног тла, а благовремено пре земљаних радова на изградњи канала;
- Инвеститор је обавезан да благовремено обавести територијално надлежни завод о свим изменама на траси канала и свих земљаних радова у оквиру пројекта;
- Инвеститор је у обавези да о почетку земљаних радова, благовремено обавести територијално надлежни завод и достави динамику извођења земљаних радова;
- На простору констатованих археолошких локалитета није дозвољено депоновање грађевинског материјала и земље, а пролаз механизације треба организовати на начин који ће обезбедити очување површинских слојева археолошких локалитета.

Услови и мере заштите за зону детектованих археолошких локалитета

- Обавеза инвеститора је да пре почетка радова благовремено надлежни Завод за заштиту споменика културе и обезбеди средства за свакодневно континуирано археолошко праћење земљаних радова у целом обухвату пројекта;
- Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или на археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да преузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
- У случају открића нових локалитета на траси на које се наиђе у току грађевинских радова, након утврђене валоризације и стручног извештаја, надлежни Завод ће донети Решење о привременој обустави грађевинских радова, док Инвеститор не обезбеди потребне услове и средства за заштиту градњом угроженог наслеђа/налаза;

- Обавеза инвеститора је да обезбеди средства за заштитна археолошка ископавања на подручју на коме се током извођења радова наиђе на археолошки локалитет, па тек након завршетка ових ископавања може да изврши реализацију пројекта. Инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување, презентацију и излагање добра које се открије приликом изградње канала и пратеће инфраструктуре, до трајне предаје добра на чување надлежној установи заштите;
- У случају проналаска посебно вредних непокретних археолошких налаза током извођења земљаних радова на изградњи или током спровођења археолошких истраживања и ископавања, а за који је потребан посебан конзерваторски поступак, неопходно је спровести конзерваторскорестаураторске радове. За потребе реализације конзерваторскорестаураторских радова израђује се посебан пројекат са условима и сагласностима надлежне установе заштите непокретних културних добара и према правилима конзерваторске струке и заштите непокретних културних добара. Инвеститор је у обавези да обезбеди потребна средства за спровођење свих мера заштите: археолошких истраживања и ископавања, конзерваторско-рестаураторске радове, публикување, презентацију.
- У случају проналаска изузетно вредних непокретних археолошких налаза за који је потребан посебан конзерваторски поступак и који су угрожени изградњом канала и пратеће инфраструктуре, неопходно је након спроведених потпуних археолошких ископавања или извршити измену (померање) дела трасе канала са простора непокретног археолошког налаза или извршити пресељење непокретних археолошких налаза.

2.1.3. Општи и посебни услови и мере заштите предела

Мере заштите предела имају за циљ да минимизују негативне ефекте на идентитет простора, као и да обезбеде интеграцију нових структура у постојећи предео. У складу са тим очувати постојећи просторни распоред некатегорисаних (атарских) путева.

2.1.4. Општи услови и мере заштите животне средине и живота и здравља људи

Током извођења радова на изградњи канала „Ором-Оборњача“ неопходно је обезбедити спровођење свих мера којима се потенцијални негативни утицаји на животну средину и здравље становништва спречавају или свде на најмању могућу меру. Мере заштите обухватају заштиту земљишта, вода, ваздуха, као и обезбеђивање безбедних услова рада и очување стабилности простора у целини.

Управљање вишком материјала

Вишак материјала који настаје приликом ископа корита канала, уређења обала и формирања профила канала мора се организовано прикупљати и привремено одлагати на за то одређеним локацијама. Привремене депоније потребно је формирати на начин који неће угрозити пољопривредно земљиште, каналску мрежу и околни простор, уз обавезну примену мера заштите од развејавања и ерозије.

Након завршетка радова, сав материјал који није употребљен мора се уклонити са локације и одложити на трајне депоније у складу са условима надлежних органа. Све привремено заузете површине морају бити саниране, нивелисане и враћене у првобитно стање, уз спровођење рекултивације и поновно успостављање функције земљишта.

Заштита вода

Заштита вода представља један од кључних аспеката током изградње и функционисања канала. Забрањено је испуштање било каквих загађујућих материја у канал „Ором-Оборњача“, као и у подземне воде. Радови у зони канала морају се изводити уз максималну контролу како би се спречило замућење воде, уношење суспендованих материја и нарушавање квалитета воде.

Грађевинска механизација мора бити технички исправна, уз редовну контролу како би се спречило цурење горива, уља и других штетних материја. Током радова неопходно је обезбедити контролисано управљање водама, усклађено са режимом постојеће каналске мреже.

Уклањање вегетације у зони канала вршити селективно, уз задржавање делова вегетације ради очувања стабилности обала и заштите станишта.

Заштита земљишта

Радове је неопходно организовати тако да се сведе на минимум заузимање и деградација пољопривредног земљишта. Посебну пажњу потребно је посветити очувању хумусног слоја, који се мора скинути, одвојено складиштити и поново употребити у процесу рекултивације.

Током извођења радова неопходно је применити мере за спречавање ерозије, спирања материјала и загађења земљишта, посебно у зонама непосредно уз канал.

Заштита ваздуха и смањење буке

У циљу очувања квалитета ваздуха, неопходно је спроводити мере за смањење емисије прашине, као што су квашење радних површина и контролисан транспорт материјала. Транспортне путеве и радне зоне потребно је редовно одржавати како би се минимизовало подизање прашине.

Радове организовати тако да се ниво буке сведе у прописане границе, уз ограничење времена извођења радова и употребу технички исправне механизације.

Заштита здравља и безбедности људи

Сви радови морају се изводити у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду. Неопходно је обезбедити употребу личне заштитне опреме, као и јасно обележавање и ограђивање градилишта.

Посебну пажњу потребно је посветити спречавању приступа неовлашћених лица, као и обезбеђивању безбедног одвијања саобраћаја у зони радова.

Посебни услови у току радова

Радове је потребно изводити у складу са условима надлежних институција, уз континуиран надзор над применом мера заштите животне средине. Неопходно је водити евиденцију о спроведеним мерама, као и о евентуалним инцидентима.

Организацију радова прилагодити условима на терену како би се смањили негативни утицаји на животну средину и обезбедила стабилност простора током реализације пројекта.

2.1.5. Општи и посебни услови и мере заштите од пожара и елементарних непогода

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода базира се на минимализацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су угрожени. Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа, кроз План смањења ризика катастрофа и План заштите и спасавања.

Простор у обухвату Просторног плана може бити угрожен од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), ветар.

Мере заштите од *земљотреса* подразумевају строго поштовање и примену важећих грађевинско-техничких прописа. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објекта обавезно је уважити могуће ефекте за наведени степен макросеизмичког интензитета (VII MCS), како би се максимално предупредила могућа оштећења објекта под сеизмичким дејством. Мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно, прописане минималне ширине саобраћајних коридора.

Узроци избијања *пожара* (на отвореном и затвореном простору) могу настати услед људске непажње, атмосферског пражњења (муња, гром), топлотног деловања сунца, експлозије и техничких разлога. Мере заштите од пожара обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите, односно подразумевају примену важећих закона, техничких прописа и стандарда који регулишу ову област при пројектовању и изградњи свих објеката који су планирани на овом простору. Такође, неопходно је да надлежни орган у процедури издавања локацијских услова, за објекте који су обухваћени Просторним планом, прибави посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија од Министарства унутрашњих послова (Управе и Одељења у саставу Сектора за ванредне ситуације).

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним (противградним) станицама са којих се током сезоне одбране од града испалују противградне ракете, а које су у надлежности Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗС). Законом о одбрани од града уведена је заштитна зона око лансирних станица (500 m), у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката, као и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаци. Према условима РХМЗС изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ. У обухвату Просторног плана не налази се ни једна лансирна станица са припадајућом заштитном зоном.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбеђује се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Најучесталији *ветрови* на подручју су из северног и северозападног правца. Основне мере заштите од ветра су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих зелених (ветрозаштитних) појасева одређених ширина, густина и врста дрвећа уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

2.1.6. Општи и посебни услови и мере заштите од великих удеса који укључују опасне супстанце

Према условима Министарства заштите животне средине, на простору обухвата Плана не налазе се севесо постројења.

У случају изградње нових севесо постројења/комплекса а у складу са Правилником о садржини и методологији израде интерног Плана заштите од великог удеса „Службени гласник РС“ бр 96/25) и Правилником о садржини, форми и начину достављања Обавештења о комплексу, оператеру комплекса, опису комплекса и околине комплекса, као и попису опасних супстанци које су присутне на комплексу „Службени гласник РС“ бр 28/25) као полазни основ за идентификацију повредивих објеката разматра удаљеност од минимум 1000м од границе севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне - зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Такође, идентификација севесо постројења/комплекса врши се на основу Правилник о Листи опасних супстанци, врстама и количинама опасних супстанци и критеријумима за разврставање комплекса у комплексе нижег реда и комплексе вишег реда („Службени гласник РС“, бр. 28/2025).

2.1.7. Услови и мере заштите од ратних дејстава

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења (утврђене зоне просторне заштите) у обухвату Просторног плана, уграђени су у сам Просторни план. Подаци поверљивог карактера детаљно су обрађени у Посебном прилогу који је саставни део Просторног плана, а који не подлеже стручној контроли, ни јавном увиду.

2.2. МЕРЕ ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Поред мера за спречавање, смањење и ублажавање негативних утицаја на животну средину, Просторним планом предвиђене су и мере усмерене на увећање позитивних ефеката планиране изградње канала „Ором-Оборњача“. Ове мере имају за циљ да, поред заштите животне средине, допринесу унапређењу управљања водним ресурсима, побољшању квалитета пољопривредног земљишта и јачању отпорности простора на климатске промене.

Унапређење водног режима и управљања водама

Изградњом канала омогућава се унапређење водног режима кроз обезбеђивање услова за наводњавање и контролисано одводњавање пољопривредног земљишта. Овим се смањује ризик од суше, стабилизује водни биланс и омогућава рационалније коришћење водних ресурса у складу са принципима одрживог управљања водама.

Побољшање квалитета земљишта

Обезбеђивањем адекватног водног режима доприноси се очувању и унапређењу плодности пољопривредног земљишта, смањењу деградације и повећању продуктивности. Примена мера заштите током изградње и рекултивација терена након завршетка радова додатно доприноси стабилизацији земљишта и спречавању ерозионих процеса.

Унапређење биодиверзитета и еколошких функција

Формирањем зелених појасева дуж канала и применом мера за очување и унапређење станишта, могуће је побољшати локални биодиверзитет и ојачати функцију еколошких коридора. Канал, уз адекватно уређење обала, може имати улогу у повезивању станишта и повећању разноврсности биљних и животињских врста.

Позитивни климатски ефекти

Побољшање водног режима и повећање вегетационог покривача доприносе ублажавању ефеката климатских промена, посебно у погледу смањења последица суше и екстремних температурних услова. Ове мере имају значајан утицај на повећање климатске отпорности пољопривредног простора.

Унапређење пејзажних карактеристика

Уређењем канала и његове непосредне околине, уз примену природних материјала и озелењавање, могуће је унапредити визуелни квалитет простора. Канал може постати елемент који доприноси структури и препознатљивости предела, уместо да представља искључиво техничку интервенцију.

Социо-економски ефекти

Унапређење услова за пољопривредну производњу доприноси економском развоју локалне заједнице, повећању прихода и стабилности производње. Индиректно, реализација пројекта може имати позитиван утицај на задржавање становништва у руралним подручјима и развој пратећих делатности.

Унапређење управљања простором

Реализацијом планираног система и применом јасно дефинисаних правила уређења, обезбеђује се контролисано коришћење простора и спречавање стихијског развоја. Успостављањем система праћења стања животне средине кроз дефинисане индикаторе омогућава се благовремено реаговање и дугорочно унапређење управљања простором.

2.3. НАЧИН СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Спровођење мера за увећање позитивних ефеката предвиђених Просторним планом обезбеђује се кроз њихову интеграцију у све фазе планирања, пројектовања, изградње и коришћења канала „Ором-Оборњача“ и пратеће водопривредне инфраструктуре. Оваквим приступом обезбеђује се да позитивни ефекти, пре свега у погледу унапређења водног режима и пољопривредне производње, буду дугорочни, одрживи и усклађени са карактеристикама простора.

Мере за увећање позитивних ефеката уграђују се у планска правила и услове уређења простора, који представљају обавезујући основ за даљу разраду кроз техничку документацију. На тај начин се обезбеђује да принципи одрживог управљања водама, заштите земљишта, очувања биодиверзитета и унапређења пејзажа буду примењени већ у фази пројектовања.

У фази израде пројектно-техничке документације, спровођење мера обезбеђује се кроз примену важећих техничких прописа, стандарда и смерница из области водопривреде и заштите животне средине. Посебна пажња посвећује се избору техничких решења канала, уређењу обала, примени биоинжењерских мера, као и обезбеђивању функционалног и ефикасног система за управљање водама.

Током фазе изградње, спровођење мера обезбеђује се кроз контролу извођења радова, примену добрих грађевинских пракси и поштовање мера заштите дефинисаних планском документацијом и Стратешком проценом. Рекултивација и уређење терена након завршетка радова, укључујући озелењавање обала и стабилизацију земљишта, представљају обавезан корак у циљу постизања позитивних еколошких и пејзажних ефеката.

У фази експлоатације, мере се спроводе кроз организовано управљање водопривредним системом, редовно одржавање канала, контролу водног режима и праћење квалитета површинских и подземних вода. Посебан значај има континуирано праћење индикатора стања животне средине, како би се обезбедило благовремено реаговање и унапређење функционисања система.

Надзор над спровођењем мера обезбеђује се кроз рад надлежних институција, у оквиру њихових законских овлашћења, као и кроз систем мониторинга дефинисан Стратешком проценом. Резултати праћења представљају основу за прилагођавање и унапређење мера у складу са стварним стањем и потребама простора.

Овако дефинисан начин спровођења мера обезбеђује да Просторни план, поред унапређења водопривредног система, оствари и трајне позитивне ефекте на очување и унапређење животне средине и одрживо коришћење природних ресурса.

2.4. ПРОЦЕНА ЕФИКАСНОСТИ МЕРА ЗА УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ЕФЕКТА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Процена ефикасности мера за увећање позитивних ефеката спроведена је у оквиру Стратешке процене утицаја на животну средину, са циљем да се утврди у којој мери предложене мере доприносе унапређењу стања животне средине, рационалном управљању водним ресурсима и одрживом развоју предметног подручја.

Ефикасност мера процењивана је на стратешком нивоу, у односу на дефинисане циљеве Стратешке процене и одабране индикаторе, уз разматрање свих фаза спровођења планских решења – од планирања и пројектовања, преко изградње, до експлоатације канала „Ором–Оборњача“ и пратеће инфраструктуре.

Мере усмерене на унапређење водног режима оцењују се као високо ефикасне, с обзиром на то да директно доприносе обезбеђивању услова за наводњавање и контролисано одводњавање пољопривредног земљишта. Њихови ефекти огледају се у стабилизацији водног биланса, смањењу ризика од суше и унапређењу пољопривредне производње, а могу се пратити кроз индикаторе нивоа и квалитета вода.

Мере за побољшање стања земљишта показују висок степен ефикасности, јер доприносе очувању плодности, смањењу деградације и спречавању ерозије. Ефикасност ових мера условљена је правилним управљањем водним режимом и применом техничко-биолошких мера, а резултати се могу пратити кроз индикаторе квалитета земљишта.

Мере усмерене на унапређење биодиверзитета и еколошких функција оцењују се као средње до високо ефикасне, с обзиром на то да канал, уз адекватно уређење обала и очување зелених појасева, може допринети побољшању станишних услова и повезивању еколошких коридора. Њихова ефикасност зависи од доследне примене мера заштите и одржавања система.

Мере које имају за циљ унапређење пејзажних карактеристика показују средњи степен ефикасности, будући да њихов успех зависи од квалитета техничких решења, начина уређења канала и контроле примене у пракси. Уз поштовање планских услова, очекује се да ће позитивни ефекти ових мера бити трајни.

Мере које доприносе ублажавању климатских утицаја оцењују се као дугорочно ефикасне, јер побољшање водног режима и повећање вегетационог покривача доприносе повећању отпорности простора на климатске промене. Иако су ефекти ових мера постепени, њихов значај је изражен у контексту регионалне климатске адаптације.

Укупна процена показује да су мере за увећање позитивних ефеката адекватно дефинисане и да, уз доследно спровођење и редовно праћење стања животне средине, могу остварити планиране резултате. Систем индикатора и програма праћења представља основу за континуирано вредновање ефикасности мера и њихово прилагођавање у складу са стварним условима на терену.

2.5. РАНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА У ОКВИРУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Рана идентификација и благовремено поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја представљају важан елемент Стратешке процене утицаја и обезбеђују флексибилност и прилагодљивост у спровођењу Просторног плана за изградњу канала „Ором-Оборњача“. Оваквим приступом омогућава се да се потенцијални проблеми уоче у раној фази и спречи њихово даље ширење и продубљивање.

Рана идентификација неочекиваних утицаја обезбеђује се кроз систем праћења стања животне средине заснован на дефинисаним индикаторима, који омогућавају континуирано праћење кључних чинилаца током фаза изградње и експлоатације канала и пратеће инфраструктуре. Посебна пажња посвећује се индикаторима који се односе на водни режим (ниво и квалитет површинских и подземних вода), стање земљишта, биодиверзитет, стабилност обала, као и појаве ерозије и акумулације наноса.

Уколико се током праћења утврди одступање од очекиваних вредности индикатора или појава утицаја који нису били предвиђени Стратешком проценом, надлежни органи и носиоци реализације дужни су да без одлагања анализирају узроке таквих појава. Анализа обухвата процену обима, интензитета и могућих последица уоченог утицаја, као и утврђивање да ли се ради о привременој или трајној појави.

Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја подразумева примену корективних мера, које могу укључивати измену режима управљања водама, појачање постојећих мера заштите, примену додатних техничких решења (нпр. стабилизација обала, регулација протока, санација ерозионих појава), као и привремено обустављање појединих активности уколико је то неопходно ради заштите животне средине.

У случајевима када уочени утицаји превазилазе оквире Стратешке процене, могу се покренути и додатни поступци процене утицаја на нивоу пројекта, у складу са важећим прописима, као и ревизија техничких решења.

Резултати праћења и спроведених корективних мера документују се и користе као основ за даље унапређење управљања системом и прилагођавање планских решења, уколико се за то укаже потреба. На овај начин обезбеђује се адаптиван приступ спровођењу Просторног плана, у складу са принципима превенције и предострожности.

Овако дефинисан систем ране идентификације и поступања доприноси смањењу ризика по животну средину, јачању контроле над функционисањем водопривредног система и обезбеђује да реализација планираних решења остане у границама прихватљивости са становишта заштите животне средине.

3. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

3.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторним планом утврђени су услови уређења, коришћења и заштите подручја посебне намене, који представљају обавезујућу основу за израду просторно-планске и урбанистичке документације у обухвату Просторног плана.

До доношења нове планске документације нижег реда примењиваће се важећи планови, у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

Просторни план се спроводи директно за изградњу површине под режимом посебне намене, односно за изградњу канала „Ором-Оборњача“ и некатегорисаног пута.

На основу приказа обухвата јавне намене (са пописом катастарских парцела), из овог Просторног плана, извршиће се проглашење јавног интереса.

Пројекти препарцелације за потребе формирања парцела ће се радити на основу предлога из овог Просторног плана.

Планирани 400 kV далековод за прикључење ветроелектране „Маестрале ринг“ који се укршта са каналом „Ором-Оборњача“ спроводи се на основу Плана детаљне регулације за изградњу ветроелектране „МАЕСТРАЛЕ РИНГ“ на територији града Суботице („Службени лист Града Суботице“, број 48/20).

Планирање инфраструктурних објеката који нису обухваћени посебном наменом овог Просторног плана вршиће се кроз израду одговарајуће планске документације.

3.2. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 1. Закона о процени утицаја на животну средину уређује се поступак процене утицаја за пројекте који могу да имају значајне утицаје на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности, прекограничне консултације за пројекте који могу да имају значајне утицаје на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину.

Одредбе овог закона не примењују се на пројекте чија је искључива сврха сузбијање и спречавање непосредне опасности по живот и здравље људи или имовину, спашавање људи и имовине и то само док трају наведене околности које се утврђују посебним актом надлежног органа, као и на пројекте или делове пројеката чија је сврха одбрана земље.

Чланом 4. Закона о процени утицаја на животну средину дефинисано је који су све пројекти предмет процене утицаја, и између осталог, ту се налазе и „пројекти који сами или заједно са другим пројектима, радовима или активностима, могу да имају значајан утицај на очување и целовитост подручја еколошке мреже у складу са овим законом и прописима којима се уређује заштита природе“.

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину, Листи пројеката за које постоји обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 106/2025) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу надлежном органу.

Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја спроводи се по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 22. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

4. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Програм праћења стања животне средине дефинисан је са циљем да се обезбеди континуирано и систематично праћење утицаја спровођења Просторног плана на животну средину, као и благовремено уочавање евентуалних одступања од планираних и очекиваних ефеката. Програм представља основ за рану идентификацију негативних утицаја, процену ефикасности примењених мера и, по потреби, прилагођавање начина реализације планских решења.

Праћење је засновано на одабраним индикаторима из Националне листе индикатора заштите животне средине и прилагођено је карактеру Просторног плана.

Основни принципи програма праћења

Програм праћења заснива се на следећим принципима:

- усмереност на кључне чиниоце животне средине који могу бити погођени планским решењима;
- пропорционалност обиму и интензитету очекиваних утицаја;
- коришћење постојећих система мониторинга и доступних података, где год је то могуће;
- јасно дефинисање надлежности и учесталости праћења;
- повезаност резултата праћења са системом корективних мера.

4.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

Циљеви израде Просторног плана, односно уређења и изградње предметног простора су:

- стварање просторних услова, како би се за плански опредељено земљиште, обезбедила могућност реализације планираних садржаја;
- изградња канала „Ором-Оборњача“ са пратећим објектима: устава, црпне станице, изливна грађевина, пропусти некатегорисаних путева, у складу са основним принципима одрживог развоја, што подразумева заштиту и одрживо коришћење

- природних ресурса и животне средине уз поштовање постојећих капацитета животне средине на посматраном подручју;
- прилагођавање простора глобалним потребама;
 - координирање и усклађивање интереса јавног и приватног сектора;
 - олакшавање и убрзавање процеса реализације планираних садржаја, а самим тим и просперитет појединаца, општине и шире заједнице,
 - усклађивање инфраструктуре и инфраструктурних објеката.

4.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора Стратешке процене. Сврха њихове примене је у усмеравању реализације планских решења ка циљевима који се постављају.

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослањали на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Просторног плана и планираних активности.

У наредној табели дат је упоредни приказ односа општих и посебних циљева и избор индикатора.

Табела 15. Преглед посебних циљева и индикатора стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину

Посебни циљ (СПУ)	Одговарајући индикатор(и) из Националне листе индикатора
Ц1 – очување и унапређење квалитета земљишта, спречавање ерозије и деградације	• 4.27 Промена начина коришћења земљишта • 4.28 Ерозија земљишта • 9.56 Површине деградираног земљишта
Ц2 – заштита површинских и подземних вода и очување водног режима подручја	• 2.12 Квалитет површинских вода – SWQI • 2.20 Испуштање отпадних вода • 2.22 Емисије загађујућих материја у водна тела
Ц3 – спречавање загађења вода, посебно из пољопривредних извора	• 2.12 Квалитет површинских вода – SWQI • 2.18 Нутријенти у водама • 2.22 Емисије загађујућих материја у водна тела
Ц4 – очување биодиверзитета и стабилности агроекосистема	• 3.23 Угрожене и заштићене врсте • 3.24 Заштићена подручја
Ц5 – смањење утицаја буке, загађења ваздуха и других утицаја током изградње	• 6.40 Укупни индикатор буке (Lden) • 6.41 Индикатор ноћне буке (Lnight) • 1.8 Емисија гасова са ефектом стаклене баште
Ц6 – обезбеђивање адекватног управљања отпадом и спречавање кумулативних негативних утицаја	• 5.32 Производња отпада • 5.38 Поновно искоришћење и одлагање отпада • 4.27 Промена начина коришћења земљишта

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, број 37/2011) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Просторног плана и планираних активности.

4.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха утврђен је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха, чији је циљ контрола и утврђивање степена загађености ваздуха, као и праћење трендова загађења, ради правовременог предузимања мера за смањење концентрација штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине и здравље становништва.

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха, оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: сумпор-диоксид, азот-диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљен-моноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.

Захтеви квалитета ваздуха за полутанте који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су дефинисани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Поред тога, истом уредбом прописани су и критични нивои и циљне вредности за поједине полутанте ради заштите вегетације, пре свега за сумпор-диоксид, азотне оксиде и приземни озон, као и прагови обавештавања и прагови упозорења у случају повишених концентрација загађујућих материја у ваздуху.

За наменска мерења појединих полутаната у зонама и агломерацијама у којима постоје различити извори емисија који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације за гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, као и за укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ.

Оцењивање квалитета ваздуха врши се на основу измерених концентрација загађујућих материја, применом критеријума утврђених наведеном уредбом, док се мониторинг спроводи и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења, ради утврђивања позадинских концентрација.

С обзиром на карактер планираног захвата, који се односи на изградњу канала и реализацију водопривредне инфраструктуре, не очекује се значајно погоршање квалитета ваздуха у обухвату Просторног плана, имајући у виду одсуство значајних стационарних извора емисија. Током фазе изградње могући су краткотрајни и локализовани утицаји у виду повећане емисије прашине и издувних гасова механизације, који се могу контролисати применом одговарајућих мера (квашење површина, одржавање механизације, организација радова).

Имајући у виду наведено, није неопходно успостављање посебног система мониторинга квалитета ваздуха у оквиру предметног планског документа, већ је довољно ослањање на постојећи систем мониторинга, уз индикативно праћење стања у току реализације.

У случају појаве неочекиваних утицаја или повећаних концентрација загађујућих материја, препоручује се спровођење додатних наменских мерења, у складу са важећим прописима.

4.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Законом о заштити животне средине утврђене су основне смернице заштите вода, при чему је чланом 23. овог закона дефинисано да се заштита и коришћење вода остварују интегралним управљањем водама, као и предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним прописима.

У циљу ограничавања даљег загађивања и, где је могуће, побољшања квалитета вода, од посебног значаја је стално и систематско праћење параметара квалитета површинских и подземних вода. За природна површинска водна тела утврђује се еколошки статус, док се за вештачка и знатно измењена водна тела, као што су канали, одређује еколошки потенцијал.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде врши се у складу са Законом о водама и одговарајућим подзаконским актима, као и анализа квалитета подземних вода које се користе или могу користити за потребе водоснабдевања и наводњавања.

Лица, правна или физичка, која испуштају приоритетне и приоритетне хазардне супстанце у површинске воде, дужна су да своје емисије ускладе са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, у складу са Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа и друге овлашћене организације које врше испитивање квалитета подземних и отпадних вода обавезне су да резултате испитивања достављају Републичком хидрометеоролошком заводу и надлежном јавном водопривредном предузећу у прописаним интервалима, а у случају хаваријског загађења воде – без одлагања.

Посебна испитивања квалитета вода спроводе се у случајевима хаваријског загађења, ради утврђивања обима и могућих последица загађења, као и ради дефинисања одговарајућих мера заштите.

С обзиром на карактер планираног захвата, који се односи на изградњу канала и функционисање водопривредног система, могући су утицаји на водни режим и квалитет вода. Током фазе изградње могу се јавити краткотрајни и локализовани утицаји (замућење, ерозија, неконтролисано отицање), док у фази експлоатације постоји ризик од загађења уколико се систем не одржава адекватно.

Имајући у виду наведено, неопходно је обезбедити праћење квалитета вода у зони утицаја канала, уз ослањање на постојеће системе мониторинга и, по потреби, успостављање додатних контролних тачака, као и обавезу благовременог реаговања у случају ванредних ситуација.

4.5. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Контрола и праћење квалитета земљишта спроводе се у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта, Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање, као и методама њиховог испитивања.

Заштита земљишта остварује се спровођењем мера и активности у поступцима планирања, управљања, коришћења и мониторинга, као и применом мера заштите од загађења и деградације, са циљем очувања природних особина, продуктивности и еколошких функција земљишта, које у предметном подручју представља доминантан природни ресурс.

Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих законом утврђених надлежности, обезбеђују систематско праћење стања и квалитета земљишта и одржавање базе података о земљишту, у складу са програмима мониторинга. У ту сврху успоставља се државна и локална мрежа мониторинга земљишта.

Мониторинг земљишта на нивоу локалне мреже спроводи се ради праћења квалитета земљишта на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, при чему обухвата мерна места која нису укључена у програм државног мониторинга. Избор локалитета за мониторинг условљен је специфичним карактеристикама простора и присуством доминантних притисака, као што су ерозија, загађење, сабијеност, нарушавање физичких својстава, губитак органског угљеника, салинизација и промене водног режима.

Власник или корисник земљишта, односно инвеститор и управљач водопривредног система, дужан је да, у складу са Законом о заштити земљишта, обезбеди спровођење мониторинга и предузме мере заштите и санације у случају утврђених негативних утицаја.

С обзиром на карактер планираног захвата, који се односи на изградњу канала и пратеће водопривредне инфраструктуре, могући су утицаји на земљиште, нарочито у фази изградње, као што су заузимање пољопривредног земљишта, сабијање тла, ерозија и привремено нарушавање површинског слоја. Такође, у фази експлоатације могуће су промене водног режима земљишта, што може утицати на његове физичке и хемијске карактеристике.

Ови утицаји су локалног карактера и могу се ублажити применом одговарајућих мера заштите, као што су правилно руковање земљиштем, спречавање ерозије, контрола водног режима и санација деградираних површина.

Имајући у виду значај пољопривредног земљишта у обухвату Просторног плана, препоручује се индикативно праћење стања земљишта у зони утицаја канала, уз ослањање на постојећи систем мониторинга, а по потреби и успостављање додатних контролних тачака у критичним деоницама.

5. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са Законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, Законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисије и загађивања животне средине, да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Законски оквир за мониторинг квалитета параметара животне средине су следећи правни акти:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 94/24-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, број 51/25);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Уредба о одређивању зона и агломерација („Службени гласник РС“, бр. 58/11 и 98/12);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“, број 14/26);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16 и 67/21);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11 и 48/12, 1/16);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Уредба о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Службени гласник РС“, број 88/20);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, број 30/18 и 64/19);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99, „Службени гласник РС“, број 28/19);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник РС“, број 31/82);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 139/22);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 72/23);
- Правилник о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС“, број 67/11);
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 23/94) и др.

5.1. МЕРЕ РАНЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И ПОСТУПАЊА У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ЦИЉУ ОТКЛАЊАЊА ТАКВИХ УТИЦАЈА

Мере ране идентификације и поступања у случају појаве неочекиваних негативних утицаја представљају саставни део система управљања утицајима на животну средину током реализације Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“. Њихов циљ је благовремено уочавање одступања од очекиваних утицаја, спречавање њиховог даљег ширења и ублажавање или отклањање последица по животну средину.

Рана идентификација неочекиваних негативних утицаја обезбеђује се кроз систематично праћење стања животне средине, засновано на програму мониторинга и дефинисаним индикаторима. Посебна пажња посвећује се чиниоцима животне средине који су најосетљивији на промене у оквиру коридора канала и његовог непосредног окружења, као што су земљиште, површинске и подземне воде, водни режим, биодиверзитет аграрног предела, као и управљање отпадом током изградње и експлоатације.

Уколико се у току праћења утврди појава утицаја који нису били предвиђени Стратешком проценом, или ако се уоче утицаји већег интензитета од очекиваних, надлежни органи и носиоци реализације дужни су да без одлагања приступе анализи узрока таквих појава. Анализа обухвата процену просторног обухвата, трајања, интензитета и могућих кумулативних ефеката, са посебним освртом на утицаје на водне ресурсе и земљиште.

Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја подразумева примену корективних мера, које могу обухватити:

- измену или прилагођавање начина извођења радова у коридору канала;
- појачање или допуну мера заштите вода, земљишта и спречавања ерозије;
- увођење додатних техничких решења ради спречавања губитака воде и загађења;
- санацију оштећених делова терена и обнова земљишта након извођења радова;
- привремено ограничавање или обустављање појединих активности, уколико је то неопходно ради спречавања даљег погоршања стања животне средине.

У случајевима када се утврди да неочекивани утицаји могу имати значајне последице, посебно у погледу нарушавања водног режима или квалитета вода, може се захтевати спровођење додатних анализа или покретање поступка процене утицаја на животну средину на нивоу пројекта, у складу са важећим прописима.

Све активности у вези са идентификацијом и поступањем у случају неочекиваних негативних утицаја документују се и користе као основ за унапређење система управљања водопривредним системом и простором у целини. На овај начин обезбеђује се примена принципа превенције и предострожности и очување прихватљивог нивоа утицаја на животну средину у дугорочном периоду.

6. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ТЕХНИЧКЕ ТЕШКОЋЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ, услови и садржај Извештаја о стратешкој процени.

Стратешка процена представља процес који се спроводи над Просторним планом подручја посебне намене којим се дефинишу услови изградње и функционисања канала „Ором-Оборњача“, уз свеобухватну анализу расположивих података – статистичких извора, резултата претходних истраживања, као и података прикупљених у оквиру израде планског документа и саме Стратешке процене. Процес је употпуњен стручном валоризацијом стања на терену, са циљем обезбеђивања реалне слике о природним, друштвеним и просторним карактеристикама предметног подручја.

У оквиру Стратешке процене анализирана су сва предложена планска решења у вези са трасом и функционисањем канала, као и мере заштите животне средине, њихови потенцијални утицаји и међусобне интеракције са факторима из окружења – на земљиште, воде, биодиверзитет и укупно стање животне средине. На основу расположивих и релевантних параметара извршена је синтеза резултата, као и дефинисање адекватних превентивних, корективних и санационих мера, у складу са принципима одрживог развоја и интегралног управљања водама.

Примењени метод рада заснива се на интеграцији процеса планирања и процеса процене утицаја, односно на повезивању фаза анализе, дефинисања планских решења и вредновања њихових утицаја. Оваквим приступом омогућено је благовремено препознавање потенцијалних негативних утицаја, као и дефинисање мера за њихово спречавање, ублажавање или свођење у оквиру прихватљивости.

Методолошки приступ заснован је на поштовању одредаба Закона о заштити животне средине и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, којима су утврђени услови, начин и поступак процене утицаја планских решења на животну средину.

С обзиром на карактер предметног пројекта, посебно је узето у обзир да канал као водопривредни инфраструктурни објекат има значајну функционалну улогу у унапређењу водног режима и пољопривредне производње, али да може изазвати и локалне негативне утицаје, пре свега током фазе изградње и у зони непосредног утицаја на земљиште и водне ресурсе.

У процесу израде Стратешке процене утицаја на животну средину уочена су ограничења која се односе на недостатак доступних, ажурираних и квантификованих података о стању појединих чинилаца животне средине у оквиру обухвата Просторног плана.

Недостатак систематског мониторинга и локално специфичних података (квалитет ваздуха, вода, земљишта и буке) условио је ограничену примену квантитативних метода, те је процена утицаја заснована пре свега на квалитативним методама, стручној процени, подацима ширег подручја и упоредивим примерима из праксе.

Приликом вредновања утицаја примењен је принцип предострожности, имајући у виду карактер планираног захвата и његов утицај на водни режим и пољопривредно земљиште.

Упркос наведеним ограничењима, примењени методолошки приступ омогућио је поуздану идентификацију потенцијалних утицаја и дефинисање одговарајућих мера заштите животне средине, које представљају основу за даље фазе реализације Просторног плана.

6.1. КОРИШЋЕНЕ МЕТОДЕ У ПРОЦЕСУ ВРШЕЊА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Методолошки поступак израде Стратешке процене утицаја на животну средину за Просторни план подручја посебне намене за изградњу канала „Ором-Оборњача“ спроведен је кроз више међусобно повезаних фаза, у складу са важећим законским и планским оквиром, као и принципима одрживог управљања водним ресурсима и одрживог развоја.

У првој фази дефинисане су полазне основе Стратешке процене, које обухватају одређивање предмета и просторног обухвата процене (коридор канала и његово непосредно окружење), утврђивање циљева Стратешке процене, избор методологије, као и анализу релевантног правног, планског и стратешког оквира.

Друга фаза обухватила је анализу постојећег стања и квалитета чинилаца животне средине на подручју планираног канала. У том смислу разматрани су природни услови и карактеристике простора, стање земљишта као доминантног ресурса, водни режим, као и квалитет ваздуха, воде и земљишта, ниво буке и други релевантни аспекти животне средине, у мери у којој су постојали расположиви подаци.

У трећој фази извршена је процена потенцијалних утицаја реализације канала на животну средину. Процена је заснована на доступним подацима, релевантним стручним изворима, резултатима постојећих анализа, као и искуствима у планирању и изградњи водопривредних система. Разматрани су директни и индиректни утицаји, краткорочни и дугорочни ефекти, као и могући кумулативни утицаји.

Посебна пажња посвећена је специфичностима овог типа пројекта, имајући у виду да канал представља инфраструктурни објекат који може имати значајне позитивне ефекте у погледу унапређења водног режима и пољопривредне производње, али и потенцијалне локалне негативне утицаје током фазе изградње и експлоатације, пре свега на земљиште и воде.

У наредној фази дефинисане су мере заштите и унапређења животне средине, које обухватају мере за спречавање, смањење и ублажавање потенцијалних негативних утицаја током изградње и функционисања канала, као и мере за праћење стања животне средине кроз дефинисање индикатора и, по потреби, успостављање система мониторинга.

Ограничења у примени методологије, нарочито у делу анализе постојећег стања, односе се на недовољну доступност квантификованих података о квалитету појединих параметара животне средине на локалном нивоу. Ова ограничења превазиђена су применом квалитативних и стручних процена, заснованих на доступној документацији, подацима ширег подручја и карактеристикама простора.

Стратешка процена је интегрисана у све фазе израде Просторног плана, чиме је омогућено благовремено укључивање принципа заштите животне средине, од дефинисања концепта решења, преко разматрања планских опција, до формулисања коначних планских решења.

Полазни критеријуми за идентификацију и вредновање утицаја обухватили су постојеће стање и осетљивост простора, као и потенцијалне утицаје на земљиште, воде, биодиверзитет, ваздух, природне ресурсе и здравље становништва.

На основу спроведене анализе идентификовани су кључни утицаји који могу настати реализацијом канала, као и мере којима се ти утицаји могу спречити, ублажити или свести у границе прихватљивости.

Методолошки основ Стратешке процене заснива се на примени научних и стручних метода, укључујући анализу притисака и утицаја, процену стања чинилаца животне средине и дефинисање мера управљања и заштите.

У оквиру овог извештаја извршена је синтетизована процена утицаја планираног канала на животну средину, природне ресурсе и простор у целини, као и дефинисан сет превентивних и корективних мера, у складу са принципима одрживог развоја и интегралног управљања водама.

6.2. ОГРАНИЧЕЊА И НЕДОСТАТАК ПОДАТАКА У ТОКИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У поступку израде Просторног плана подручја посебне намене за изградњу канала „Ором–Оборњача“ и пратеће Стратешке процене утицаја на животну средину уочена су одређена ограничења и недостатак појединих података, који су условљени карактером планског документа, нивоом разраде планских решења и доступношћу релевантних информација у тренутку израде.

Основно ограничење односи се на чињеницу да се плански документ односи на инфраструктурни систем на нивоу просторног планирања, без детаљно разрађених техничких и технолошких решења појединачних објеката. Због тога нису били доступни прецизни подаци о конкретним техничким карактеристикама канала, динамици изградње и режиму функционисања система, што је ограничило могућност квантитативне процене појединих утицаја.

Недостатак квантификованих података уочен је и у погледу појединих параметара постојећег стања животне средине унутар обухвата Просторног плана, посебно када је реч о локалним мерењима квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке. У тим случајевима процена је заснована на доступној документацији, подацима ширег подручја и стручним проценама, што је уобичајено за овај ниво планирања.

Ограничења су постојала и у погледу процене кумулативних и дугорочних утицаја, имајући у виду да је планирани канал део ширег водопривредног система, чија коначна реализација зависи од фазе изградње и развоја других подсистема. Ови утицаји су разматрани на општем нивоу, у складу са доступним подацима и планским оквиром.

Упркос наведеним ограничењима, примењена методологија Стратешке процене утицаја омогућила је идентификацију и квалитативну процену потенцијално значајних утицаја на животну средину, као и дефинисање мера заштите, мера за унапређење стања и програма праћења животне средине, који представљају основу за управљање утицајима у наредним фазама реализације.

Ова ограничења не умањују валидност Стратешке процене, већ указују на потребу да се у каснијим фазама, кроз израду техничке документације и евентуалне поступке процене утицаја на нивоу пројекта, обезбеди детаљнија анализа и прецизније дефинисање мера заштите, у складу са важећим прописима и условима надлежних институција.

7. НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план подручја посебне намене израђује се ради стварања планског основа за изградњу канала „Ором–Оборњача“, као дела подсистема „Тиса–Палић“ у оквиру система за снабдевање водом северне Бачке. Планирани канал има значајну водопривредну функцију, јер треба да обезбеди услове за наводњавање и одводњавање пољопривредног земљишта, унапређење водног режима и стабилнију пољопривредну производњу.

Разлози за израду Просторног плана произилазе из потребе за рационалним и одрживим управљањем водним ресурсима, посебно у условима ограничених природних водних ресурса, неуједначеног распореда падавина и све израженијих сушних периода. Изградњом канала омогућава се боље коришћење постојећих водопривредних система и стварају услови за дугорочно унапређење пољопривредног простора северне Бачке. Стратешка процена утицаја на животну средину израђена је паралелно са Просторним планом, како би се већ у фази планирања сагледали могући утицаји на животну средину и дефинисале мере за њихово спречавање, смањење или ублажавање.

Интеграција заштите животне средине у планска решења

Питања заштите животне средине интегрисана су у планска решења од почетка израде Просторног плана. Посебна пажња посвећена је заштити земљишта, површинских и подземних вода, очувању биодиверзитета, спречавању ерозије, уређењу обала канала и смањењу негативних утицаја током изградње.

Планска решења су дефинисана тако да омогуће реализацију водопривредног система, али уз примену мера заштите природних ресурса и контролисано коришћење простора. На тај начин заштита животне средине није накнадна корекција плана, већ његов саставни део.

Утврђени значајни утицаји спровођења плана

Стратешком проценом је утврђено да спровођење Просторног плана може изазвати одређене негативне утицаје, пре свега у фази изградње канала. Ови утицаји односе се на привремено нарушавање земљишта, појаву буке и прашине, могуће локалне утицаје на површинске и подземне воде, као и на промене у просторној и пејзажној структури подручја.

У фази експлоатације могући су утицаји који се односе на промену водног режима, одржавање канала, стабилност обала, управљање наносом и очување квалитета вода. Истовремено, очекују се и значајни позитивни ефекти, посебно у погледу унапређења водопривредне инфраструктуре, смањења ризика од суше, побољшања услова за пољопривредну производњу и рационалнијег управљања водним ресурсима.

Ниједан од идентификованих утицаја није оцењен као такав да би онемогућио реализацију Просторног плана, под условом да се доследно примењују прописане мере заштите и мониторинга.

Предложене мере и начин њиховог спровођења

За спречавање и ублажавање негативних утицаја предложене су мере које се односе на заштиту вода, земљишта, ваздуха, биодиверзитета, пејзажа и здравља људи. Посебно су значајне мере које се односе на спречавање загађења површинских и подземних вода, контролу извођења радова, правилно управљање вишком материјала, заштиту обала, спречавање ерозије и рекултивацију површина након завршетка радова.

Мере ће се спроводити кроз планска правила, израду техничке и пројектне документације, контролу током изградње, као и кроз редовно одржавање и праћење функционисања канала у фази експлоатације.

Разматране разумне варијанте и разлози избора

С обзиром на то да се Просторни план односи на изградњу канала „Ором-Оборњача“, чија је основна намена утврђена планским документима и претходном техничком документацијом, нису разматране класичне просторне, функционалне или технолошке варијанте. У оквиру Стратешке процене разматране су варијанта реализације планских решења и нулта варијанта, односно нереализација плана.

Процењено је да варијанта реализације Просторног плана има повољније укупне ефекте у односу на нулту варијанту, јер омогућава унапређење водног режима, развој система за наводњавање и одводњавање, боље управљање водним ресурсима и јачање пољопривредне производње. Нулта варијанта би значила задржавање постојећих ограничења у погледу доступности воде и наставак неповољних услова за пољопривредну производњу у сушним периодима.

Мере предвиђене програмом праћења стања животне средине

Програмом праћења стања животне средине предвиђено је праћење кључних чинилаца животне средине који могу бити под утицајем реализације канала. Посебно је значајно праћење квалитета површинских и подземних вода, стања земљишта, појаве ерозије, стабилности обала, биодиверзитета, буке и квалитета ваздуха у фази изградње.

Праћење ће се заснивати на постојећим системима мониторинга, као и на додатним контролама уколико се током изградње или експлоатације уоче неочекивани негативни утицаји. Резултати мониторинга служиће као основ за благовремено предузимање корективних мера.

Начин на који су мишљења и услови надлежних органа узети у обзир

У поступку израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су услови, мишљења и подаци надлежних органа, организација и ималаца јавних овлашћења. Достављени услови су размотрени и, у мери у којој се односе на предметни плански обухват и карактер планираних решења, уграђени у Просторни план и Стратешку процену.

Начин на који ће мишљења и примедбе јавности бити узете у обзир

Јавност ће имати могућност да се упозна са садржајем Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину у складу са законском процедуром, током јавног увида. Све примедбе, предлози и сугестије јавности биће размотрени у поступку израде коначне верзије документа, а основане примедбе биће уграђене у планска решења и мере заштите.

Прекогранични утицаји

С обзиром на просторни обухват Просторног плана, карактер планираног канала и процењене утицаје, није утврђена потреба за спровођењем прекограничних консултација. Не очекују се значајни негативни утицаји на животну средину ван територије Републике Србије.

Закључак

Стратешком проценом је утврђено да реализација Просторног плана за изградњу канала „Ором-Оборњача“ може имати одређене локалне и управљиве негативне утицаје, пре свега у фази изградње, али и значајне позитивне ефекте у погледу унапређења водног режима, пољопривредне производње и управљања водним ресурсима.

Уз примену предложених мера заштите, редовно праћење стања животне средине и благовремено поступање у случају неочекиваних утицаја, реализација Просторног плана је прихватљива са становишта заштите животне средине и одрживог развоја предметног подручја.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

